

JAARVERSLAG 2024

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

INHOUD

VOORWOORD	3
AFVAL RECYCLEREN	5
DUURZAAM MATERIALENGEBRUIK	11
CIRCULAIRE ECONOMIE	25
GEZONDE GROND	31
RUIMTE RECYCLEREN	37
INTERNATIONAAL BELEID	42
ONZE PRESTATIES	48
ONZE JAARREKENING	52

VOORWOORD

MET WERNER ANNAERT

“Het is mooi om te zien hoe we een thema als circulariteit kunnen laten doordringen in de samenleving. Precies omdat daarin onze toekomst ligt.”

De eerste helft van 2024 stond grotendeels in het teken van het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. De OVAM organiseerde of werkte mee aan tal van events, ik denk aan het World Circular Economy Forum, de workshop Kaderrichtlijn Afvalstoffen en de Belgische bodemweek met o.a. ENSOr 5 en het PFAS-event.

Ook in 2024 bleef de PFAS-aanpak een prioriteit voor de OVAM. We hebben ingezet op onderzoek om dit soort verontreiniging beter te kunnen doorgronden, samen met heel wat administraties uit ons eigen beleidsdomein en Departementen zoals Zorg en Mobiliteit en Openbare Werken (MOW). Ik denk dat het heel belangrijk is dat we onze maatschappelijke rol hierin opnemen en bijvoorbeeld brandweergebieden ondersteunen bij het werk dat zij moeten doen op vervuilde bodem. PFAS is misschien wel de meest besproken maar helaas niet de enige zorgwekkende stof. Net daarom is de oprichting van het Kenniscentrum voor Innovatieve Saneringstechnieken (KIS) een bijzondere mijlpaal geweest. Maar ook als je ziet hoeveel scholen, landbouwers, jeugdverenigingen... we kunnen bereiken met subsidies voor het weghalen van asbest, kan je niet anders

dan besluiten dat we grote stappen voorwaarts hebben gezet.

Afgelopen jaar was ik aanwezig op verschillende events van Vlaanderen Circulair, onder meer over circulair bouwen, aankopen etc... Het charmeerde me om daar ook vertegenwoordigers van andere economische sectoren tegen te komen. Projectontwikkelaars, bouwpromotoren, mensen die specifieke materialen op de markt brengen. Het is mooi om te zien hoe we een thema als circulariteit kunnen laten doordringen in de samenleving. Precies omdat daarin onze toekomst ligt. Daarvan ben ik rotsvast overtuigd.

Bij de OVAM geloven we heel sterk dat, wil je materiaal op een hoogwaardige manier recupereren, je de kwaliteit van het materiaal zo hoog mogelijk moet houden. Heel wat van onze initiatieven zetten verder in op dat sorteren aan de bron. Daarin speelt ook een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid een sterke rol. Denk bijvoorbeeld aan de productie van luiers of textiel. Door de kosten van inzameling en verwerking van de maatschappij over te hevelen naar het productieproces, hopen we producenten mee te laten nadenken over circulaire oplossingen.

In 2025 staat de OVAM voor cruciale uitdagingen. De samenwerking met de nieuwe Vlaamse regering zal in een stroomversnelling komen, met een belangrijke focus op

VOORWOORD

MET WERNER ANNAERT

de juridische verankering van regelgeving inzake disperse verontreiniging door zorgwekkende stoffen. Er moeten keuzes worden gemaakt over de toekomst van afvalverbrandingsinstallaties en stortplaatsen die, hoewel niemand er één in z'n achtertuin wil, onvermijdelijk zijn als eindbestemming voor materialen die niet in een circulair systeem passen. Daarnaast wordt gewerkt aan een herziening van het afvalheffingssysteem om preventie, sorteren en recycleren verder te stimuleren. En met het 30-jarig bestaan van het Bodemdecreet, belooft 2025 een feestjaar te worden. Vlaanderen mag best fier zijn op wat we hebben gerealiseerd op het vlak van bodemsanering. Ondertussen werken we volop aan de voorbereiding van een nieuw bodemplan dat dit jaar verder vorm zal krijgen. Zodat we er nog eens 30 jaar tegenaan kunnen.

Natuurlijk zijn de juiste samenwerkingen voor ons van onschatbare waarde. Met de OVAM willen we bedrijven bereiken die nog weinig ervaring hebben met circulaire economie. De contacten en jarenlange expertise van het departement Economie en VLAIO zullen ons verder helpen om de impact van producten op het afvalbeheer te verkleinen, en herbruikbare en recycleerbare materialen in productieketens aan te moedigen.

Als ik spreek over samenwerken, dan heb ik het absoluut ook over het belang van

goede samenwerkingen binnen de OVAM. Het agentschap zelf blijft voor mij de grootste prioriteit. Het zijn tenslotte onze mensen die al deze plannen en ideeën zullen omzetten in de realiteit. Ik stel vast dat het aan enthousiasme en een goede sfeer bij ons niet ontbreekt. Dus hoop ik dat we ook volgend jaar allemaal ons beste beentje voorzetten. Laten we af en toe wat relativeren, beseffen welk waardevol werk we doen en hoe onmisbaar we zijn als collega's voor elkaar.

“Vlaanderen mag best fier zijn op wat we hebben gerealiseerd op het vlak van bodemsanering. Ondertussen werken we volop aan de voorbereiding van een nieuw bodemplan dat dit jaar verder vorm zal krijgen.”

AFVAL RECYCLEREN

Huishoudelijk afval 2023

Vlaming stelt sorteerrecord in 2023 opnieuw scherper

In 2023 produceerden de Vlaamse huishoudens gemiddeld **421 kg** afval per persoon, een lichte stijging t.o.v. 2022 (416 kg). Dit is quasi volledig toe te schrijven aan een forse toename van het groenafval en gft-afval in 2023. De Vlamingen haalden ruimschoots de doelstelling van het plan 2016-2022 om de hoeveelheid afval te beperken tot **502 kg** per inwoner.

De hoeveelheid restafval – de som van huisvuil, grofvuil en straat- en veegvuil – daalde verder tot **126,4 kg** per inwoner. Dat is **13 kg** minder dan in 2021 en **11 kg** onder de doelstelling. In 2023 werd **70 %** van het huishoudelijk afval selectief ingezameld en **63 %** werd gerecycleerd of gecomposteerd. De rest werd grotendeels verbrand met energierecuperatie. Slechts **1,6 %** kwam nog op een stortplaats terecht.

In 2023 nam de Vlaamse Regering het nieuwe [Lokaal Materialenplan 2023-2030](#) aan. Dat legt de lat voor huishoudelijk restafval op **100 kg** per inwoner tegen 2030.

421 kg

huishoudelijk afval
per inwoner

126,4 kg

restafval per inwoner

70%

selectief ingezameld afval

63%

van al het afval werd gerecycleerd
of gecomposteerd

6 kg

hergebruikte goederen
per inwoner (kringwinkel)

1,6%

van het huishoudelijk
afval werd gestort

In het najaar van 2024 ontvingen we de cijfers voor 2023. De cijfers voor 2024 zullen in het najaar van 2025 beschikbaar zijn.

Zwerfvuil

Vlaamse zwerfvuilcijfers

In 2023 bleven autosnelwegparkings, afvalverzamel punten en stopplaatsen voor het openbaar vervoer de vuilste locaties, met respectievelijk een mediaan van 44, 33 en 24 stuks zwerf vuil per 100m. Resultaten die de keuze bevestigen van de type-omgevingen waar we naar een daling streven. Winkel-wandelstraten, hoofdstructuurwegen en centrumstraten vervolledigen de top zes. Het zijn net deze omgevingen waar een sterk beleid en actie nodig zijn om tegen 2030 een daling van 20 % te halen.

Acties Mooimakers

Onderzoek daderprofielen

In juni 2024 presenteerde Mooimakers de resultaten van een onderzoek rond daderprofielen voor het veroorzaken van zwerf vuil en sluikestort. Uit de studie bleek dat Vlamingen tussen 16 en 34 jaar, en dan vooral 16 tot en met 24-jarigen significant vaker aangeven al eens zwerf vuil achtergelaten te hebben dan Vlamingen ouder dan 35 jaar. Op Vlaams niveau was er een verband tussen moeilijk kunnen rondkomen met het beschikbare maandelijkse inkomen en een hoog risicoprofiel. De beleidsaanbevelingen die uit het onderzoek voortkwamen, bevestigden de integrale [6-pijleraanpak van Mooimakers](#).

De aanbevelingen van het onderzoek over sluikestort? Sensibiliseren rond afvalverwijdering en de toegankelijkheid van het recyclagepark, inzetten op boetes en handhaving en investeren in de buurt.

[> Onderzoek daderprofiel zwerf vuil](#)

Week van de Handhaving

Tijdens de Week van de Handhaving, van 7 tot en met 13 oktober 2024, engageerden steden en gemeenten, afvalintercommunales, politiezones en Vlaamse partners zich voor extra inspanningen in 165 Vlaamse steden en gemeenten. Goed voor maar liefst 520 acties uitgevoerd door 1987 deelnemers, waaronder politieagenten, GAS-vaststellers, gemeenschaps-

wachten, toezichhouders en andere gemeentemedewerkers. Met het jaarlijkse initiatief wil Mooimakers duidelijk maken dat het creëren van zwerfvuil en sluikestort niet ongestraft mag blijven en dat handhaving nodig blijft. Uit de gerapporteerde cijfers van dit jaar blijkt namelijk dat het aantal GAS-boetes voor sluikestort dat uitgedeeld werd tijdens de Week van de Handhaving 2024 een flinke groei kende tegenover dezelfde actieperiode in 2023. Een verklaring voor deze groei is waarschijnlijk de grotere pakkans in die periode.

Operatie Proper

Mooimakers organiseert ook het huidige schooljaar 2024-2025 het educatieve programma Operatie Proper. Deelnemende scholen en jeugdverenigingen werken gedurende het hele schooljaar met alle kinderen een actieplan uit tegen zwerfvuil. En dat zijn er dit jaar maar liefst 1132, waarvan 928 scholen en 204 jeugdverenigingen. Met Operatie Proper bereiken we 28 % van de basisscholen en 15 % van de secundaire scholen in Vlaanderen.

[> Alles over Operatie Proper](#)

Mijn Mooie Straat

Mooimakers ondersteunt lokale besturen met het gratis digitaal platform 'Mijn Mooie Straat'. Dat helpt hen bij de praktische uitwerking van hun zwerfvuilbeleid. Het platform bestaat uit vier modules: de Vuilnisbakkenmodule, Meldingsmodule, Monitoringsmodule en de Vrijwilligersmodule. In maart 2024 lanceerde Mooimakers de Belevingsscan als onderdeel van de Monitoringsmodule. Een laagdrempelig, multi-inzetbaar instrument om zwerfvuil en sluikestort terug te dringen door op beleving in te zetten. 185 lokale besturen gebruiken intussen één of meerdere toepassingen van het digitale platform. Samen met het digitale platform werd ook de gelijknamige app voor burgers en zwerfvuilvrijwilligers verder uitgebreid met nieuwe functionaliteiten. Vrijwilligers kunnen nu ook opruimacties plannen via de app.

Campagnes

Mooimakers wil burgers sensibiliseren om geen zwerfvuil achter te laten. In 2024 werden vier campagnes opgezet. Van 23 maart tot 6 april organiseerde Mooimakers de jaarlijkse Lenteschoonmaak. Tijdens de campagne Hoe maak jij de lente schoon? riep Mooimakers burgers op om deel te nemen aan een opruimactie in hun buurt. Tijdens de zomermaanden liep een brede sensibiliseringscampagne onder de titel Het geluk lacht je toe. Ter ondersteuning van de Week van de Handhaving liep de campagne Zware boete. Tot slot werd doorheen het jaar een jongerencampagne opgezet met bekende influencers.

[> Lees alles over deze campagnes](#)

Coachingtrajecten en projecten

In 2024 liepen 24 coachingtrajecten in 36 gemeenten. In coachingtrajecten begeleidt Mooimakers lokale besturen gedurende 3 jaar. Daarbij introduceren ze enkele beproefde maatregelen rond zwerfvuil en sluikstorten in een lokaal bestuur. Daarnaast werden ook 24 vuilnisbakkenplannen uitgewerkt en 22 probleemlocaties aangepakt onder begeleiding van Mooimakers.

Terreincontroles

In 2024 voerde het team Terreincontrole in totaal **162 inspecties** uit bij bedrijven. Ze controleerden of bedrijven afgedankte voertuigen, elektrische of elektronische apparaten, matrasen, scheepsafvalstoffen, olie, banden of batterijen correct inzamelden, verwerkten en afvoerden. Ook inspecteerden ze of grondverzet op een correcte manier was gebeurd. Het team voerde ook administratieve controles uit bij bedrijven die niet aangesloten waren als invoerder bij Bebat, Recupel, PV Cycle of Valumat. In **46 %** van de gevallen stelde het team een overtreding vast, waarvan **80 %** een aanmaning of raadgeving kreeg. Daarnaast ontving **15 %** van de overtreders een proces-verbaal.

De stroomopvolgers – die ook deel uitmaken van het team Terreincontrole – gingen op pad, specifiek voor batterijen en afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (AEEA). Ze zijn geen toezichthouders, maar informeren en sensibiliseren vooral bedrijven in nauwe samenwerking met de beheerorganismen Bebat en Recupel. De stroomopvolgers voerden in totaal **13 bedrijfsbezoeken** ter plaatse uit, voornamelijk bij schroothandelaars en containerdiensten, om de inzameling en rapportering van AEEA na te gaan. Daarnaast werden er ook **195 bedrijven** vanop afstand gecontacteerd via brief en/of telefonisch. Deze bedrijven waren niet aangesloten als invoerder bij Bebat en/of Recupel. In totaal stelden de stroomopvolgers in **58 %** van de gevallen een overtreding vast en stuurden zij **131 raadgevingen** om bedrijven te sensibiliseren.

162

terreincontroles

46 %

bedrijven in overtreding

80 %

kreeg een aanmaning/
raadgeving

15 %

kreeg een proces-verbaal

13

bedrijfsbezoeken door
stroomopvolgers

195

bedrijven gecontacteerd
per brief/telefonisch

58 %

overtreding vastgesteld
door stroomopvolgers

131

raadgevingen voor
bedrijven

VLAREMA 9

Op 22 december 2023 keurde de Vlaamse Regering de wijzigingen aan VLAREMA 9 (Vlaams Reglement voor duurzaam beheer van Materialenkringlopen en Afvalstoffen) goed. Het besluit trad in januari 2024 in werking.

[> Lees hier de belangrijkste wijzigingen](#)

MATIS

Intercommunales en inzamelaars van afval en materialen zijn sinds 2021 verplicht om hun resultaten digitaal te melden. Sinds 2022 moeten ook afvalverwerkers aan de slag met het datamonitoringsysteem **MATIS** (materialeninformatiesysteem). Dit centrale systeem zorgt voor een accurater zicht op de data voor de OVAM en voor minder administratie voor steden en gemeentes en intercommunales. De inzamel- en verwerkingsbedrijven krijgen zo ook inzicht in hun eigen afvalproductie.

In 2024 gaven maar liefst 876 afvalverwerkende ondernemingen en 1200 inzamelaars van bedrijfsafval hun data in in MATIS. 18 % van de ondernemingen deden dit via de user interface (via de schermen) en 77 % maakte gebruik van de CSV-upload aan de hand van het data-sjabloon in Excel. 5 % gebruikt nu al de automatische koppeling via API. De software-systemen voor digitale identificatieformulieren voor afvaltransporten zorgen ervoor dat een API-koppeling met MATIS mogelijk is.

DUURZAAM MATERIALENGEBRUIK

Hergebruik

Herkans campagne stimuleert herstel en hergebruik

Hergebruik is een makkelijke en effectieve manier om bij te dragen aan een duurzame toekomst. Producten krijgen een langere levensduur, het zorgt voor minder afval en een besparing op kostbare grondstoffen. Met de campagne 'Herkans' activeerde de OVAM de hergebruiksreflex. Gooi niet weg maar denk eens aan kringwinkels, weggeven of tweedehands verkopen. En kapotte spullen dan? Laat ze herstellen in een Repair Café of bij de hersteldokter! Vorig jaar werden maar liefst 10 miljoen reparaties uitgevoerd, een toename van 25 % ten opzichte van de vorige telling.

Beluister onze podcastaflevering rond hergebruik en herstel

[Download het inspiratiemagazine Herkans](#)

Bekijk het filmpje:

Zolderspullen krijgen een nieuw leven dankzij campagne atticafobie

Met de campagne 'atticafobie' hielp de OVAM Vlamingen hun zoldervrees te overwinnen. Want onze zolder ligt vaak vol vergeten spullen, die nog perfect bruikbaar zijn. Samen met enkele partners uit de deel-, herstel- en tweedehandswereld zette de OVAM aan om die spullen van zolder te halen zodat ze via herstel, schenking of tweedehandsverkoop een kans op een tweede leven kunnen krijgen.

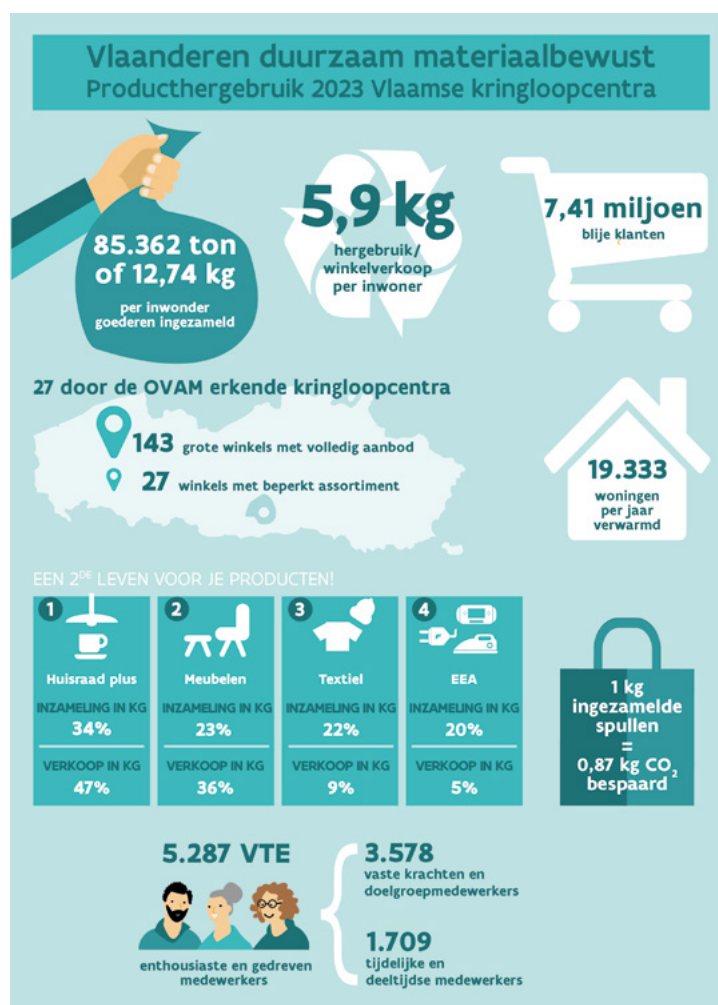
Bekijk het filmpje:

Hergebruik in Vlaanderen

In 2023 zamelden de erkende kringloopcentra in Vlaanderen **85 362 ton** potentieel herbruikbare goederen in. Dat is **12,7 kg** per inwoner. De selectieve inzameling, met controle op hergebruik, is één van de basisdoelstellingen van de erkende kringloopcentra. Deze inzameling omvat de goederen gebracht door de burgers en de ophaling bij burgers en bedrijven aan huis.

Van de ingezamelde producten werd er een gemiddelde van **5,9 kg** per inwoner aan tweedehandspullen verkocht. De bestverkopende productgroepen in kg zijn huishoudplus, meubelen en textiel. De trendlijn is lichtjes stijgend, maar de laatste jaren kent het hergebruik in kilogram per inwoner te weinig groei. De doelstelling is om tegen 2030 per inwoner gemiddeld **8 kg** hergebruik te behalen via de erkende kringloopcentra.

Lichtere producten en materialen, goedkopere minderwaardige kwaliteit en concurrentie van meer en nieuwe online platformen voor tweedehandsverkoop, zijn een aantal oorzaken van de stagnerende resultaten in gewicht.

De kringloopsector biedt kwetsbare groepen nog steeds goedkope basisproducten aan, maar ondertussen hebben ook andere doelgroepen de weg naar de hippe winkels en het unieke aanbod gevonden.

De sector bestaat uit **27** erkende kringloopcentra die **143** winkels uitbaten, variërend van grote winkels met een ruim aanbod tot kleine stadsboetieks met decoratie, accessoires en textiel. Samen zijn ze jaarlijks goed voor meer dan **7 miljoen** klanten (verrekend op basis van kassatransacties). In de volledige kringloopsector, van inzameling naar verwerking tot verkoop, zijn **5287** voltijdse medewerkers (VTE) aan de slag: een combinatie van doelgroepmedewerkers uit de sociale economie, omkadering, vrijwilligers, art. 60-medewerkers (werknemers die ter beschikking worden gesteld door het OCMW) en andere werkvormen. De sector geeft opleidingen en begeleiding aan kwetsbare groepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De tewerkgestelde mensen worden opgeleid tot specialisten in materialen, hergebruik, logistiek en verkoop en –als dat haalbaar is – ook in het herstellen van elektrische en elektronische apparaten.

Totale hergebruiksindicator voor Vlaanderen

Naast de monitoring van de resultaten van de Vlaamse kringloopsector worden ook andere hergebruikskanalen en methodes bevraagd bij burgers.

Hiervoor volgen we de methodologie van het onderzoek van het CE center van 2019 maar in beperkte vorm en aantal respondenten. De cijfers van de kringloopsector dienen als basis voor de extrapolatie van de resultaten van dit onderzoek. Zo krijgen we een breder maar nog beperkt beeld van hergebruik in Vlaanderen.

In 2023 lag het totaal hergebruik door Vlaamse huishoudens op **34,57 kg** per inwoner, tegenover 35,53 kg in 2022 en 34,32 kg in 2021. De stagnerende resultaten in kilogram zowel bij de bevraging als bij de kringloopsector betekenen niet dat er geen groei of succes is. Andere indicatoren tonen aan dat tweedehands hip en succesvol is.

Hier vindt u alle informatie over de kringloopcentra en het rapport hergebruik over 2023.

[> Materialen hergebruiken](#)

In het najaar van 2024 ontvingen we de cijfers voor 2023. De cijfers voor 2024 zullen in het najaar van 2025 beschikbaar zijn.

De OVAM geeft er een zak om

De Belg is een goede leerling, de beste van Europa zelfs, als het aankomt op het gebruiken van herbruikbare zakken. Jaarlijks gebruiken wij gemiddeld slechts 3,9 plastic wegwerpzakken, ver onder het Europees gemiddelde van 77 stuks. Tijdens een dagje shoppen durven we hem toch nog af en toe vergeten. Daarom werden influencers Jitske Van de Veire en Jamie-Lee Six ingeschakeld. De campagne kaderde in een bredere [Kwitten-campagne](#) die de Vlaming stimuleert om te kappen met wegwerp.

Bekijk het filmpje:

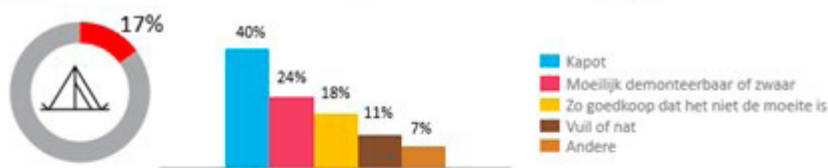
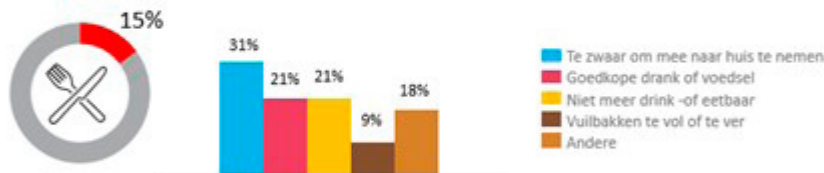
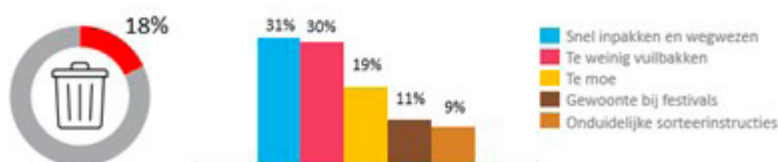

Herbruikbaar cateringmateriaal

Voorjaarsfestivals en -evenementen tekenen drastische daling afval op dankzij het gebruik van herbruikbare bekertjes

Zomer 2024 was de zomer waarin festivals enkel nog dranken mochten serveren in herbruikbaar materiaal, met uitzondering van petflesjes en blik. Uit de OVAM-monitoring blijkt dat dit naast minder afval ook zorgt voor een vlottere opkuis en nettere terreinen. Sfinks Mundial festival beperkte haar afvalafdruk tot slechts 112 gram per persoon.

1. Kampeermateriaal achterlaten:**2. Voedseloverschotten achterlaten:****3. Afval op de grond of ongesorteerd achterlaten:**

Conferentie herbruikbaar cateringmateriaal

Op 6 maart vond voor de tweede keer de conferentie herbruikbaar cateringmateriaal plaats. En met succes! Zo'n **500 aanwezigen** wisselden in Mechelen ervaring en kennis uit als aftrap van het evenementenseizoen. **250 lokale besturen en overheidsdiensten** en **170 vertegenwoordigers uit de eventsector** konden zo'n **16 infosessies en panelgesprekken** volgen met **40 experts** uit de brede evenementensector. Deelnemers konden ook de standenbeurs bezoeken met een **30-tal aanbieders** van herbruikbaar cateringmateriaal, wasfaciliteiten, (digitale) waarborgsystemen en hervulsystemen voor water en (fris)dranken.

Lokale besturen genieten van herbruikbaar eetgerei dankzij raamcontracten

Lokale besturen zijn sinds 2022 verplicht herbruikbaar eetgerei te gebruiken in hun eigen werking en evenementen en moeten 90 % van de recipiënten inzamelen voor hergebruik. De OVAM en Fost Plus bieden sinds 2024 financiële ondersteuning aan lokale besturen om raamcontracten op te stellen voor herbruikbaar eetgerei. Tijd en zorgen bespaard voor zowel standhouders als lokale besturen.

[> Alle voorwaarden en de aanvraagprocedure vindt u hier](#)

Green Deal Anders Verpakt

In 2024 is de Green Deal Anders Verpakt (GDAV) op verschillende fronten actief geweest. Gedurende het jaar werden tal van evenementen georganiseerd, waaronder workshops, thematische bijeenkomsten en netwerkevenementen. Deze bijeenkomsten boden een platform voor deelnemers om kennis en ervaringen uit te wisselen en de nieuwste ontwikkelingen binnen de GDAV te presenteren. Zo vond er bijvoorbeeld op 27 februari een thematisch event plaats waar Design Thinking centraal stond. Daarnaast organiseerden we diverse netwerkevenementen waar afgeronde projecten en best practices werden gedeeld.

Een belangrijk moment van 2024 was de lancering van een studie rond de inzameling van herbruikbare verpakkingen. Deze studie richt zich op de noodzakelijke infrastructuur zodat de klant zich makkelijk kan ontdoen van de verpakking. Bovendien werden verschillende pilootprojecten zichtbaar op het terrein. Zo startte onder andere Foodbag een test met herbruikbare boxen, werd er een herbruikbare sixpack geïntroduceerd en ook pizza's werden in herbruikbare pizzadozen geleverd.

[Alle pilootprojecten vindt u terug op greendealandersverpakt.be](https://greendealandersverpakt.be)

In december 2024 was de deadline voor de eindrapportering van de projecten. Het eindrapport is nog in de maak en eens gefinaliseerd zal dit een belangrijke stap zijn in de afronding van de GDAV. Het slotevent, waar de resultaten en inzichten van de GDAV zullen worden gepresenteerd, staat gepland op 3 juni 2025.

Ondertussen wordt er ook gewerkt aan een vervolgfase van de GDAV, wat aangeeft dat de inspanningen en successen van 2024 een solide basis hebben gelegd voor toekomstige initiatieven op gebied van het vermijden en herbruiken van verpakkingen.

Vlaanderen Recyclagehub

Vlaanderen streeft naar minder afval in de verbrandingsinstallatie. De waardevolle grondstoffen die nog in het afval aanwezig zijn, kunnen via recyclage een nieuw leven krijgen. En dat is zowel goed voor het milieu als voor de economie. Denk maar aan minder CO₂-uitstoot, minder afhankelijkheid van buitenlandse grondstoffenimport, extra werkgelegenheid en innovatie.

We zijn goed op weg om de Europese doelstelling van 2030 te halen en Europees koploper in recyclage te worden. Niet enkel dankzij de recyclage van huishoudelijk afval, maar eveneens omdat twee derde van ons bedrijfsafval een tweede leven krijgt.

De OVAM zette in 2024 de voordelen van hoogwaardige recyclage voor Vlaanderen en haar ondernemingen in de kijker.

[Download de Whitepaper 'Recyclage. Een troef voor Vlaanderen'](#)

Purfi en RAFF Plastics, toonaangevend in hoogwaardige recyclage. Bekijk de filmpjes:

Beluister onze Podcastaflevering van Planeet Circulair

Circulair bouwen

Bevraging circulair bouwen

Om de impact te meten van alle initiatieven die circulair bouwen stimuleren, deed de OVAM een bevraging bij meer dan 500 participanten. Zowel burgers, (lokale) besturen, de bedrijfs-wereld en ook professionals uit de hele sector gaven hun mening.

Een aantal opvallende resultaten:

- Circulair bouwen wordt als belangrijk en noodzakelijk beoordeeld.
- De kenniskloof over circulair bouwen is nog te groot, informatie op maat vinden vraagt veel tijd en moeite.
- Tools om de milieu-impact van gebouwen te meten zijn beperkt gekend.
- Naast kennis en (meer)kosten is weerstand tegen verandering ook een van de remmende factoren.
- Beschikbare data moeten meer toegankelijk, uitwisselbaar en veilig worden.

[> Alle resultaten](#)

Gescheiden inzameling bouw- en sloopafval verplicht

Sinds 1 juli 2024 moeten afvalproducenten het bouw- en sloopafval gescheiden aanbieden. Dit kadert binnen de nieuwe Vlarema 9. Zowel aannemers, sloopaannemers als inzamelaars, handelaars en makelaars en verdere verwerkers spelen hierin een cruciale rol. Om al deze betrokkenen gericht verder te helpen stelde de OVAM twee checklists op.

[> Voor afvalproducenten](#)

[> Voor Inzamelaars, Handelaars, Makelaars](#)

VISUM: recyclagetrajecten voor niet-steenachtige afvalstoffen

In opdracht van de OVAM werden mogelijke recyclagetrajecten voor niet-steenachtige afvalstoffen uit de bouw in kaart gebracht onder de naam VISUM. Hiervoor werkten Buildwise, Tracimat en Vito samen. VISUM biedt een antwoord op vragen als: Hoe een materiaal herkennen in een gebouw? Hoe verloopt de logistiek en eventuele tussenopslag van gerecycleerde materialen? Waarin kan een recyclaat toegepast worden?

Een belangrijk resultaat van VISUM is de website [bouw- en sloopafval](#) waar meer informatie te vinden is waar u heen kan met uw afvalstoffen en wat de acceptatievoorwaarden zijn.

Standaardbestek voor sloopwerken SB210

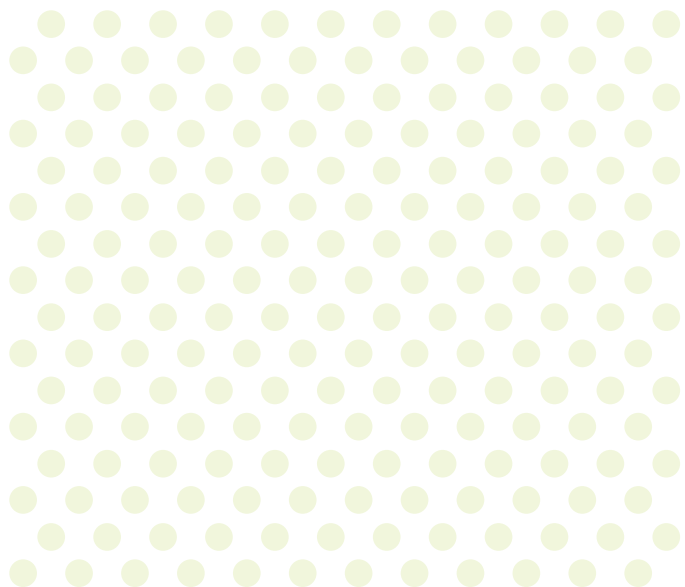
Om tot betere afspraken te komen tussen opdrachtgevers en uitvoerders van sloopwerken ontwikkelde de OVAM een standaardbestek voor sloopwerken van gebouwen. Het bestek omvat zowel administratieve als technische bepalingen. Het biedt een garantie op het afvoeren van afvalstoffen door een erkende sloopbeheerorganisatie met aflevering van een sloopattest en een eerlijke verdeling van de risico's en onzekerheden tussen alle partijen, zodat ook discussies over meerkosten vermeden kunnen worden.

Onderzoek naar beheersysteem voor recyclage bouwafval

Het aantal projecten met focus op het inzamelen en recyclen van specifieke materiaalstromen van bouwverven is talrijk. Om deze verschillende materialen meer circulair in te zetten is er nood aan een overkoepelende aanpak. Daarom kreeg Recydata van de OVAM en Service public de Wallonie (SPW) de opdracht de mogelijkheden om een beheersysteem voor bouwafval in België te onderzoeken. Recydata steunt daarbij op proefprojecten en studies en werkt nauw samen met belanghebbenden uit de bouw- en de renovatiesector. Het onderzoek startte op 1 maart 2024 en zit in haar laatste fase, waarin strategieën voor beheersystemen van verschillende groepen bouwafval worden uitgewerkt. De resultaten worden in april 2025 verwacht.

Werkagenda circulair bouwen

Samen met Embuild Vlaanderen nam de OVAM de trekkersrol van de Werkagenda Circulair bouwen op. In 2024 kwamen tijdens twee succesvolle events honderden stakeholders uit de bouw samen om kennis uit te wisselen, contacten te leggen en aansluiting te vinden bij de recentste ontwikkelingen in het kader van een aantal innovatieve circulaire bouwprojecten. Met de vraag 'Circulair bouwen, modewoord of menens?' werd de aanzet gegeven voor een boeiende uitwisseling. Voor de OVAM vormde de werkagenda een forum om de laatste ontwikkelingen in het kader van het [bouwwerkpaspoort](#) voor te stellen, de wetgeving en het kwaliteitskader rond recyclage toe te lichten en na te denken over hoe nog sterker kan worden ingezet op hergebruik in de bouw. Ook de gids '[Hoe maak ik mijn gebouw toekomstgericht?](#)' was gegeerd bij een breed publiek.

Naar een asbestveilig Vlaanderen

Versterkt actieplan asbestafbouw

De Vlaamse regering keurde op 22 maart 2023 het versterkte Actieplan Asbestafbouw goed. Het doel is om tegen 2040 een asbestveilig Vlaanderen te realiseren waarbij niemand risico loopt om in woningen en gebouwen asbestvezels in te ademen. Een eerste stap naar een asbestveilig gebouw is het asbestattest. Het actieplan zet dit centraal als hoofdindicator van het asbestafbouwbeleid. Jeugdige longen zijn extra gevoelig voor de blootstelling aan asbestvezels. Het actieplan zet daarom ook versterkt in op asbestveilige vrijetijdslocaties voor lokale jeugd- en jeugdsportverenigingen, zorginstellingen en schoolgebouwen.

Campagne asbestattest gericht op renoveren: Renoveren met een asbestattest? Goed bezig!

> Renoveren met asbestattest? Goed bezig!

Sinds 2022 is een [asbestattest](#) verplicht bij verkoop of overdracht van een gebouw van voor 2001. Bij een standaard onderzoek zoekt de asbestdeskundige niet achter muren of onder vloeren. Daarvoor is een bijkomend onderzoek met destructieve handelingen nodig. Nieuwe eigenaars zijn vaak ook van plan om renovaties uit te voeren. Om kopers en nieuwe eigenaars te informeren over de mogelijke nood tot aanvullend asbestonderzoek bij renovatie voerde de OVAM een ludieke sociale mediacampagne. Eind 2024 stond de teller van het aantal asbestattesten op meer dan 300 000. 60 % daarvan is asbestveilig.

Bekijk het filmpje:

Focus op de kwaliteit van de asbestattesten

De kwaliteit van de asbestattesten is een topprioriteit voor de OVAM. Achter de schermen is hard gewerkt aan de verbetering van het kwaliteitsborgingssysteem. Sommige bijsturingen vergen een wijziging van de regelgeving. De OVAM nam daarnaast verschillende flankerende initiatieven. Zo werden de opleidingen, bijscholingen en de examens bijgestuurd en de IT-infrastructuur en het databeheer geoptimaliseerd (met onder andere een datagestuurde machine-learning-toepassing voor kwaliteitsopvolging). De OVAM zette ook sterk in op een diepgaandere opvolging van de kwaliteitsvolle en uniformere werking van de erkende certificatie-instellingen en stelde de informatiedoorstroming naar de asbestdeskundigen op punt via frequentere nieuwsbrieven en actuele berichtgeving in de asbestinventarisdatabank.

Doelgroepen actieplan: steun bij realisatie asbestveilige gebouwen

Mijlpaal 2032: lokale groepsaankopen asbestattest voor burgers

Tegen 2032 moeten de eigenaars van alle gebouwen tot bouwjaar 2001 over een asbestattest beschikken, ook wanneer er geen overdracht is. Maar de risico's zijn er nu al, niet pas in 2032. De OVAM verzamelde tien (boven)lokale besturen die elk een pilootproject voor een lokale groepsaankoop voor asbestattesten organiseren. Zo'n groepsaankoop biedt burgers een laagdrempelige mogelijkheid een asbestattest te laten opmaken. De gemeente biedt hun eerstelijnsondersteuning bij het vinden van een asbestdeskundige, het lezen en interpreteren van asbestattesten en de mogelijke oplossingen om een asbestveilige woning te realiseren, bijvoorbeeld via de inzameling aan huis of via Mijn Verbouwpremie. In de context van dit project leidde de OVAM baliemedewerkers van woon- en energieloketten op. De OVAM ondersteunt deelnemende besturen met een voorbeeldbestek waar ze meteen mee aan de slag kunnen voor de lokale aanbesteding. Eind 2025 evalueert de OVAM dit pilootproject voor mogelijke opschaling.

Asbestcementinzameling voor burgers in alle steden en gemeenten

De inzameling van asbestcement aan huis is al jaren een gevestigde waarde. Burgers geraken vlot en veilig van hun asbestcement af dankzij een sterk verlaagd tarief via subsidies. In 2024 kwamen de projecten op koerssnelheid. Enerzijds dankzij de relancemiddelen die voor een opschaling naar heel Vlaanderen zorgden en anderzijds dankzij de prima projectaanpak van vele organiserende lokale besturen. De OVAM zorgde voor coaching trajecten en inspiratiemomenten om van elkaars goede praktijken te leren. Op één jaar tijd deden we er zo'n

13 000 nieuwe inzamellocaties bij en stond de teller eind 2024 op 58 969 locaties.

Ondersteuning voor de jeugdlokalen

In het voorjaar van 2024 ging het nieuwe sectorprotocol 'Asbestveilige lokale jeugdgebouwen' van start in samenwerking met de betrokken sectorpartners. Jeugd(sport)verenigingen worden door de OVAM gestimuleerd asbestrisico's in kaart te brengen en een gratis asbestattest te bekomen. De verenigingen zijn vaak zelf geen eigenaar, waardoor het asbestattest de start is van een bewustmakingstraject voor zowel gebouwgebruikers als gebouweigenaars. In 2024 tekenden 361 verenigingen en lokale besturen al in op het aanbod. Na opmaak van het asbestattest, heeft de gebouweigenaar zicht op de nodige beheermaatregelen om het gebouw asbestveilig te maken. De OVAM ondersteunt in dit natraject ook met expertise en kosteloze inzameling van asbestcement.

Veel lokale besturen zijn eigenaar of beheerder van de gebruikte gebouwen. De OVAM deed dan ook aan hen de oproep om prioritair werk te maken van asbestveilige jeugd(sport)locaties in hun nieuwe meerjarenplan. Zeker nu de OVAM de kosten van het asbestattest draagt.

1200 landbouwers melden zich voor gratis ophaling asbestdaken

Het enthousiasme om werk te maken van asbestveilige gebouwen in de land- en tuinbouwsector, is sinds 2021 heel groot. Bij de oproep van 2024 meldden zich opnieuw 1200 landbouwers aan voor een kosteloze inzameling van hun asbestdak. Sectororganisaties Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat (ABS) en het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC) zetten ook hun schouders onder het protocol met de nodige communicatie en sensibilisering. Tot eind 2024 haalde de OVAM al bij 2318 landbouwbedrijven in totaal 1 534 000 m² aan asbestdaken op.

Alweer 291 scholen krijgen ondersteuning voor asbestveilig maken van hun gebouwen

De OVAM ondersteunt scholen bij het asbestveilig maken van de schoolgebouwen. De OVAM neemt de kost van het asbestattest op zich en komt 50 % tussen in asbestverwijdering die nodig is om het gebouw asbestveilig te maken. Van scholen wordt verwacht dat zij de aanbevelingen in het asbestattest opvolgen, beheermaatregelen nemen en de gesubsidieerde verwijderwerken inplannen die zorgen voor een asbestveilige schoolomgeving.

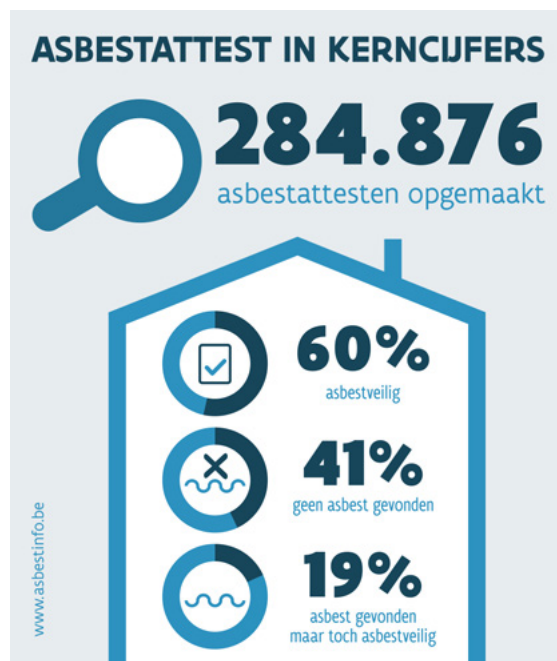
Ook in 2024 zetten scholen volop in op asbestveilige gebouwen. 234 scholen maakten werk van hun asbestattest, 42 scholen voerden verwijderwerken uit en 74 scholen meldde zich voor nieuwe verwijderwerken aan.

Derde oproep voor asbestveilige zorginstellingen

In 2024 lanceerde de OVAM samen met negen koepelorganisaties uit de zorg, twee oproepen voor zorgvoorzieningen om zich aan te melden voor ondersteuning. Met het sectorprotocol asbestveilige zorg kunnen zij een beroep doen op de OVAM voor de actualisatie of verfijning van hun asbestinventaris of voor ondersteuning bij asbestverwijdering via een raamcontract van de OVAM. Voorzieningen die zorg verlenen aan kinderen of jongvolwassenen, kunnen dan rekenen op 50 % ondersteuning, andere op 35 %. De koepelorganisaties engageren zich om snel werk te maken van de asbestafbouw. Zo streven ze ernaar dat elke zorgvoorziening al in 2029 in plaats van 2032 over een asbestattest beschikt.

Asbestveilige sociale woningen

Na de sectorale fusiebeweging willen de nieuw samengestelde woonmaatschappijen toewerken naar een asbestveilig patrimonium. Ook hier is de eerste stap de opmaak van een asbestattest. Het sectorprotocol asbestveilige sociale woningen ondersteunt daarbij instrumenteel bij de opmaak van asbestattest voor clusters van sociale woningen. De OVAM gaf hierover een webinar aan woonmaatschappijen in samenwerking met Wonen in Vlaanderen en ondersteunde koepelvereniging Initia inhoudelijk met expertise bij een nieuw raamcontract voor de opmaak van asbestattesten.

Cijfers nov 2022 - nov 2024

Cmartlife

Cmartlife is een geïntegreerd LIFE-project waarin de OVAM zich met zes andere partners (VMSG-Interafval, Fost Plus, Valipac, Denuo, Vlaco en Westtoer) inzet om materiaalkringlopen te sluiten, met een focus op plastics. In en buiten Vlaanderen willen we zo de hoeveelheid restafval verminderen en een zwerfvuulvrije omgeving creëren. Nu

het project op volle toeren draait reisde projectcoördinator Els Herremans in september af naar Kaapstad. Ze presenteerde onze tastbare resultaten op het jaarlijkse Solid Waste Association (ISWA) congres. Met tientallen jaren ervaring in het opzetten van inzameling, sortering en recyclage kunnen we andere landen helpen op strategische keuzes te maken rond afvalbeheer.

Voedselverlies

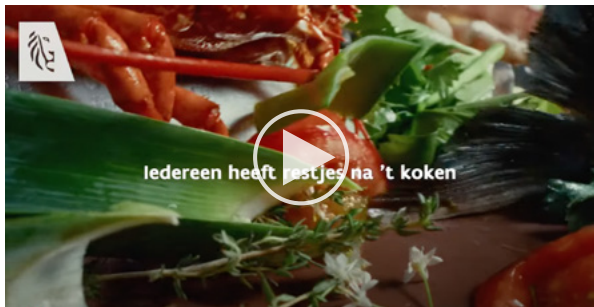
Vooraleer eten op ons bord terechtkomt, legt het meestal een lange weg. Hoe lang of hoe kort de keten ook is, onderweg gaat veel voedsel verloren. Alleen al in Vlaanderen is dat elk jaar zo'n **900 000 ton**, wereldwijd zelfs **1,3 miljard ton**. En dat heeft negatieve gevolgen voor de economie, het milieu en de honger in de wereld. Er is niet één oorzaak en dus ook geen alles-in-één-oplossing. De succesformule bestaat uit vele kleine initiatieven thuis, op het werk, of met de hele gemeente.

Kostwinners

In Vlaanderen bestaan er heel wat organisaties die elk op hun manier strijden tegen voedselverlies. Die krachten worden gebundeld in één sterk verbond: De Kostwinners, een initiatief tegen voedselverspilling met (h)eerlijke tips, hapklare info en frisse motivatie waar iedereen mee aan de slag kan. Om te zorgen dat er niks meer wordt weggegooid, werd in 2023 al de Wat-je-nog-liggen-hadGPT gelanceerd, een AI-tool die gerechten maakt van restjes uit de koelkast. In 2024 werd die nog eens extra in de kijker gezet met een wedstrijd met sterrenchef Tim Boury in de hoofdrol.

Bekijk het filmpje:

[> Laat zelf de Tim Boury in u los](#)

[> Word een kostwinner](#)

30 % minder voedselafval met projectoproep lokale besturen

Europa vraagt elke lidstaat om werk te maken van zo'n 30 % minder voedselafval. De OVAM kreeg van de Vlaamse minister van Omgeving de mogelijkheid om in 2024 preventieprojecten van lokale besturen, waarbij ze samen met hun inwoners de strijd aangaan tegen voedselverlies, te subsidiëren.

CIRCULAIRE ECONOMIE

Partnerschap Vlaanderen Circulair

Vlaanderen Circulair is, sinds de oprichting in 2017, een erkend knooppunt (een regionale hub) om de transitie naar een circulaire economie binnen Vlaanderen te initiëren en te versnellen. Het partnerschap heeft de laatste jaren heel wat koplopers ondersteund om circulaire praktijken uit te testen en uit te bouwen. Een aanpak die loont. In heel wat sectoren zien nieuwe circulaire initiatieven het licht, zowel vanuit kleine als grote organisaties. Lees alles over hoe we samen de omslag naar duurzame circulaire praktijken kunnen versnellen in [het jaarverslag](#) van Vlaanderen Circulair.

Circular State of the Union (CSOTU)

Op 21 maart 2024 was UHasselt the place to be voor circulair Vlaanderen. Afspraak gemist? U kunt de opname van de editie 2024 en de presentaties [hier](#) terugvinden.

World Circular Economy Forum

Belgian accelerator day

Als het aankomt op circulariteit, zijn Belgische ondernemers echte pioniers. Het World Circular Economy Forum (WCEF) vond dit jaar in België plaats. Voor de gelegenheid werd Brussel in dat kader even omgedoopt tot Milaan of Parijs, met een circulaire modeshow. Nadien werd er in verschillende sessies dieper ingegaan op thema's en oplossingen die cruciaal zijn om de circulaire economie meer mainstream te maken.

Ontdek [hier](#) de belangrijkste inzichten van de Belgian Acceleration Day van 17 april 2024.

[> Bewonder de eyecatchers van de catwalk en lees meer ver de circulaire aanpak van deze fashionmerken](#)

Circular Ambassador Program

In 2024 organiseerde Vlaanderen Circulair i.s.m. MADE, voor de tweede keer het opleidingstraject CAP Belgium. In een 7-daags interactief traject werden 50 deelnemers opgeleid tot Circulaire Ambassadeurs. Blijf [hier](#) op de hoogte van de volgende editie.

Ecodesign

Lumeco wint Ecodesign Award voor studenten

Tobías van Oudheusden werd in 2024 de trotse winnaar van de Ecodesign Award voor studenten. Een wedstrijd waarmee de OVAM en Vlaanderen Circulair elk jaar een innovatief idee bekronen dat een circulaire oplossing biedt voor een actueel maatschappelijk probleem. Zijn project Lumeco, een glucosesensor voor mensen met diabetes, is uitgerust met herbruikbare componenten. Een besparing op afval en nieuwe grondstoffen.

Bekijk het filmpje:

JUUNOO wint Henry van de Velde Award 2024

JUUNOO won in 2024 de Henry van de Velde Ecodesign by OVAM Award. Het bedrijf implementeert wereldwijd modulaire tussenwanden. Met een groei van meer dan 900 % de voorbije drie jaar is het het snelst groeiende duurzame bedrijf van ons land.

Ontdek in onze podcastaflevering **Planeet Circul'air** hoe oprichter **Chris Van de Voorde** met **JUUNOO** de **wegwerpmentaliteit in de bouwsector wil tegengaan**.

Call Design 4 Circularity

De OVAM en Vlaanderen Circulair lanceerden in najaar 2024 een projectoproep naar designers. De doelstelling? Het stimuleren van ecodesign bij de ontwikkeling van nieuwe producten, processen, diensten en businessmodellen. Toenmalig minister van Omgeving, Zuhair Demir, maakte 2 000 000 euro vrij. De goedgekeurde projecten zijn allemaal opgestart voor 31 december 2024 en duren maximaal 24 maanden.

Ecodesign challenge

Opleidingen Ecodesign zijn populair in Vlaanderen. Maar liefst 200 studenten kwamen samen tijdens de tweedaagse Ecodesign Challenge 2024 van Vlaanderen Circulair en partners uit de Green Deal Huren en Delen. In groepjes werden er innovatieve oplossingen op vlak van infrastructuur en systemen uitgedacht met circulariteit als belangrijk criterium.

[> Alle foto's en de aftermovie van deze editie](#)

Green Deal Huren en Delen

Meer dan 100 bedrijven en organisaties die actief zijn in de huur- en deelmarkt verenigen zich om de shift naar gedeeld gebruik van producten te realiseren en zo naar een samenleving te evolueren die bewuster omgaat met de beschikbare grondstoffen op onze planeet. Niet enkel organisaties die vandaag al actief zijn binnen de huur- en deelmarkt zijn welkom. De Green Deal ging van start in april 2023 en loopt over 3 jaar. Zelf deelnemen? Neem [hier](#) een kijkje.

Het jaar 2024 was een dynamisch en succesvol jaar voor de Green Deal Huren en Delen. Met meer dan 100 actieve deelnemers – bedrijven, organisaties en lokale besturen – werd de deeleconomie verder versterkt. De Green Deal heeft in 2024 niet alleen kennis gedeeld via inhoudelijke webinars en expertsessies, maar ook belangrijke evenementen georganiseerd, zoals de Sharing Summit.

Sharing Summit 2024

Op 28 november vond de Sharing Summit 2024 plaats in het Wintercircuit in Gent, waar meer dan 150 professionals samenkwamen. De summit richtte zich op circulaire businessmodellen, retail, design en community building bij het versterken van duurzame initiatieven in de deeleconomie. Alle info over de Sharing Summit vindt u [hier](#).

Infofiche voor lokale besturen

Samen met de VVSG (Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten) ontwikkelde de Green Deal een Infofiche voor Lokale Besturen. Deze fiche biedt lokale besturen waardevolle inzichten over hoe ze hun beleid kunnen afstemmen op circulaire doelstellingen en huur- en deelinitiatieven kunnen ondersteunen. Lokale besturen spelen een cruciale rol in het bevorderen van de deeleconomie op lokaal niveau, en deze infofiche helpt hen bij het nemen van geïnformeerde beslissingen om duurzame initiatieven te stimuleren.

[> Infofiche voor lokale besturen](#)

CEO

Op 1 juli 2023 werd het Het Interreg North Sea Circular Economy Office (CEO) project gelanceerd, in samenwerking met dertien Europese partners. Ondertussen draait het op volle toeren, met als hoofddoel om circulaire strategieën op te schalen en circulaire kantoorpraktijken mainstream te maken. Op 27 februari 2024 organiseerden Vlaanderen Circulair, WOOD, BE, Kringwinkel Antwerpen en ONBETAALBAAR een verbindend stakeholderevent rond circulair kantoormeubilair, waarbij verschillende bedrijven hun ervaringen deelden en interactieve sessies input leverden voor de verdere ontwikkeling van het CEO-project.

[> Meer info over het CEO-project vind je hier.](#)

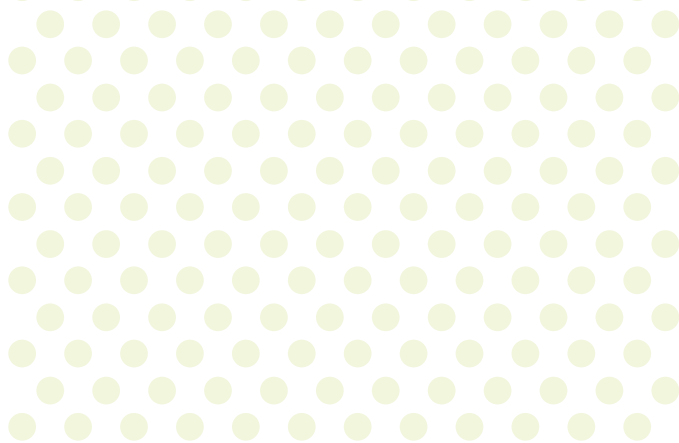
KARMA

Vlaanderen Circulair zet ook Europese middelen in om haar circulaire ambities kracht bij te zetten in de Vlaamse steden en gemeenten. Met het Interreg Europe project KARMA willen de zeven Europese projectpartners circulaire strategieën en acties in de bebouwde omgeving verankeren in een lokaal of regionaal beleidsinstrument, doorgaans een klimaatplan. In Vlaanderen verkennen we de mogelijkheden van het Lokaal Energie en KlimaatPact (LEKP).

KARMA in Europa

In 2024 heeft KARMA intensief kennis en ervaringen gedeeld tijdens een aantal meerdaagse partnermeetings in Calabrië, Hongarije, Duitsland en Oostenrijk. Deze bijeenkomsten omvatten workshops, bezoeken aan sites en presentaties over circulaire strategieën in de bebouwde omgeving en hun link met lokaal en regionaal klimaatbeleid.

[> Lees meer over KARMA in Calabrië](#)

CE Center publicaties

Het CE Center doet beleidsrelevant onderzoek in het kader van de circulaire economie en verenigt onderzoekers van KU Leuven, Ugent, Uantwerpen, U Hasselt en VITO. In 2024 publiceerde het CE Center zes nieuwe studies.

[> Alle publicaties zijn hier beschikbaar](#)

Update CE Monitor

Vlaanderen heeft de ambitie om tegen 2030 zo'n 30 % minder materialen te gebruiken in het dagelijkse leven. De resultaten van de [CE Monitor](#) toonden voor het eerst een licht dalende trend in het gebruik. Goed nieuws, maar om de ambities van 2030 te halen moeten consumenten, bedrijven en overheden nog meer gestimuleerd worden om circulair te denken.

Lokaal Circulair

Lokale overheden spelen een cruciale rol in de uitrol van de circulaire economie, zowel binnen hun eigen werking als in samenwerking met burgers en lokale ondernemers. Lokale besturen, steden en gemeenten, maar ook intercommunales en provincies, verwachten hiervoor wel een omkadering, richtinggevende doelstellingen, een stevige ondersteuning en de mogelijkheid om (samen) te leren. In 2022 al lanceerde Vlaanderen Circulair het doe-netwerk Lokaal Circulair, een informeel programma met op maat gemaakte informatie, acties om het draagvlak te vergroten, en ondersteuning bij visievorming en projectwerking. Daarnaast versterkt het de samenhang tussen Europees, Vlaams en lokaal beleid.

Hoewel alle dertien centrumsteden in Vlaanderen al in meer of mindere mate werk maken van circulaire economie, vaak met klimaatactieplannen, blijft er nog werk aan de winkel om het thema volledig te verankeren in het lokaal beleid. De gids [Lokaal Circulair](#) helpt lokale besturen op weg met concrete inzichten, strategieën en acties rond circulaire economie. Ze is gebaseerd op ervaringen uit begeleidingstrajecten bij verschillende lokale besturen.

[> Kijk de gids in](#)

GEZONDE GROND

Bodemdecreet

Een stevige basis voor een nieuw Bodemdecreet

Ook bodemdecreten gaan maar beter mee met hun tijd. Om een antwoord te bieden op recente maatschappelijke evoluties zoals de PFAS-problematiek, was het eerste Vlaamse Bodemsaneringsdecreet aan een grondige opfrisbeurt toe. Om die klus te klaren, werd een brede groep experts gerekruteerd, bijgestaan door een klankbordgroep. Na anderhalf jaar samenwerking legden zij een lijvig rapport voor met aanbevelingen om onze bodem in de toekomst nog beter te beschermen.

Het rapport 'Op weg naar Bodemzorg in 4D', over de toekomst van het Vlaamse bodembeheer kunt u hier downloaden.

> Meer info op deze site

Quick wins

Het Vlaams Parlement keurde op 9 mei de wijziging Bodemdecreet 'quick wins' goed. De meeste bepalingen gingen op 22 juni van kracht. Enkele opvallende principes? De digitale toegankelijkheid van bodeminformatie, een versterking van het 'de vervuiler betaalt'-principe en een verstrengde kwaliteitsbewaking voor audits.

Bodeminformatie

Meer transparantie onder de grond

Om bodemverontreinigingsinformatie beter toegankelijk te maken, heeft de OVAM twee hulpmiddelen ontwikkeld: de bodemverontreinigingsfiche en de bodemverontreinigingsverkenner. Hiermee kunnen burgers en professionals makkelijk informatie opvragen over de kwaliteit van de bodem op een bepaald perceel.

De bodemverontreinigingsfiches kunt u als burger raadplegen via de woningpas (voor eigen percelen) of op de [bodemcampagnewebsite](https://www.bodemcampagnewebsite.be). Voor professionals en overheden is er een publiek beschikbare kaartlaag met per perceel een link naar de bijhorende fiche.

[> Zelf met de bodemverontreinigingsfiches of -verkenner aan de slag gaan?](#)

Bodemkwaliteit.be liet Vlaming massaal naar onze bodem kijken

De lancering van de nieuwe instrumenten was een mooie gelegenheid om ook een communicatiecampagne te lanceren om het bewustzijn over bodemkwaliteit te vergroten. De campagne-website bodemkwaliteit.be wijst voortaan Vlamingen in heldere, begrijpelijke taal de weg naar de beschikbare bodeminformatie. Om de Vlaming nog meer 'bodemijs' te maken, volgde in juni 2024 de tweede golf van de campagne. Met de start van de sportzomer waren alle ogen gericht op de sportvelden, maar ook de grond ernaast verdiende onze aandacht.

Sinds de lancering raadpleegden meer dan 390 000 Vlamingen de bodemverontreinigingsverkenner. Gemiddeld worden er zo'n 300 fiches per dag opgevraagd, vooral in stedelijke gebieden. *(Cijfers december 2024)*

Zelf naar de bodem kijken?

[> Ga naar www.bodemkwaliteit.be](https://www.bodemkwaliteit.be)

OVAM - Omgekeerde Tribune Aftermovie
Bekijk het filmpje:

Bodemzorg

Bodemzorgportfolio: verontreinigde terreinen met een toekomst

Gezonde bodems zijn levensnoodzakelijk. Voor zuiver drinkwater, veilig voedsel, biodiversiteit en bescherming tegen extreme weersomstandigheden. In het dichtbevolkte Vlaanderen bieden verontreinigde terreinen, zoals stortplaatsen en brownfields, unieke kansen voor hergebruik. Het Bodemzorgportfolio verzamelt inspirerende voorbeelden van dergelijke herontwikkelingen, met nadruk op duurzaam ruimtegebruik, samenwerking en maatschappelijke meerwaarde. Het portfolio wordt voortdurend uitgebreid en roept lokale besturen, overheden, projectontwikkelaars en andere betrokkenen op om hun projecten te delen en zo bij te dragen aan een gezonde, levende bodem.

[> Laat u inspireren](#)

20 jaar grondverzetsregeling

Met zijn 20 jaar is de Vlaamse grondverzetsregeling meer dan volwassen. De bepaling zorgt ervoor dat uitgegraven grond op een milieuvriendelijke en veilige manier wordt verwerkt. Onmisbaar dus bij bouwprojecten of infrastructuurwerken. De regelgeving van het grondverzet legt vast hoe de grond moet worden gekeurd, getransporteerd en hergebruikt om de bodemkwaliteit te beschermen. De bodembeheersorganisaties staan in voor de opvolging en traceerbaarheid van de grondstromen in het Vlaamse Gewest. De OVAM fungeert als toezichthouder.

Tijdens het 20-jarig jubileumfeest op 7 mei 2024, georganiseerd door de Grondbank vzw, werd stilgestaan bij de evolutie van de regeling en toekomstige uitdagingen, zoals het invoeren van bredere indicatoren voor bodemkwaliteit en regeneratieve bodemzorg.

Bekijk de aftermovie:

Programma Grond + Zaken: een nieuwe verkennende analyse Vlaamse bodembeleid

Het programma Grond + Zaken wil het belang van een gezonde bodem in de kijker zetten en een goede bodemzorg stimuleren. In een verkennende analyse werd de centrale vraag gesteld hoe we in Vlaanderen beter met onze bodem omgaan? Over die kwestie bogen de OVAM en beleidspartners zich in een onderzoek dat zich toespitst op duurzame manieren om landbouwgrond en open ruimte te beheren. Via co-creatieve workshops deelden betrokken actoren hun dagelijkse uitdagingen. De uitkomst benadrukt het belang van een regeneratieve aanpak waarin we de bodem zien als een essentieel ecosysteem. En die aanpak wordt onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen:** praktische acties op korte termijn, zoals financiële steun voor duurzaam bodemgebruik.
- **Denken:** plannen op middellange termijn, zoals regionale projecten om de bodemkwaliteit te verbeteren.
- **Willen:** grote systeemveranderingen op lange termijn, waarbij bodemzorg een vast onderdeel wordt van hoe we met ruimte omgaan.

[> Het volledige rapport lezen?](#)

Zorgwekkende stoffen

De hub Zorgwekkende Stoffen (ZS)

Met de hub ZS wil de Vlaamse overheid komen tot een geïntegreerde benadering van een Vlaams beleid rond zorgwekkende stoffen. Hiertoe worden de visie vanuit het omgevings- en gezondheidsbeleid gecombineerd. De OVAM werkt samen met Departement Omgeving, VMM en Departement Zorg rond beleidsontwikkeling en uitvoering, rond monitoring en onderzoek, data en kennisbeheer, communicatie, stakeholderwerking en internationale samenwerking. Samen met een brede groep van Vlaamse en federale administraties en kennisinstellingen, wordt er ook intensief aan kennisuitwisseling gedaan over onderzoeks- en beleidstrajecten rond ZS en PFAS.

ENSOr-conferentie toe aan vijfde editie

Als afsluiter van de Belgische Bodemweek organiseerde de OVAM de vijfde editie van de [ENSOr-conferentie](#) over zorgwekkende stoffen. Dit jaar lag de nadruk op diffuse verontreiniging: schadelijke stoffen die zich niet beperken tot een lokale bron, maar wijdverspreid in de bodem voorkomen. Deelnemers konden nieuwe inzichten bijtanken op een boeiende 2-daagse met maar liefst 12 presentaties, workshops rond 5 thema's en een hele reeks pitches. Het resultaat? Een druk bijgewoond evenement en tal van positieve reacties achteraf.

KIS ondersteunt innovatieve saneringstechnieken

Het Kenniscentrum Innovatieve Saneringstechnieken (KIS) is een Vlaams samenwerkingsverband tussen overheden, kennisinstellingen en bedrijven, waaronder de OVAM. Het centrum richt zich op het verzamelen en verspreiden van informatie over sanerings- en zuiveringsstechnieken voor chemische verontreiniging van bodem, water en lucht. Daarnaast initieert KIS demo- en pilootprojecten om wetenschappelijke en technologische kennis om te zetten in innovaties binnen bedrijven.

Het afgelopen jaar lanceerde KIS twee projectvoorstellen rond innovatieve saneringstechnieken, met specifieke focus op PFAS-gerelateerde uitdagingen. Meer informatie over KIS, projecten en evenementen vindt u op de [officiële website](#).

Aanpak brandweergelateerde PFAS-verontreinigingen

Recent onderzoek in Vlaanderen heeft aangetoond dat brandblus oefenterreinen waar PFAS-houdend blusschuim is gebruikt, een verhoogd risico op PFAS-verontreiniging in de bodem en het grondwater vertonen. Daarom heeft de Vlaamse regering besloten dergelijke brandblus oefeningen expliciet te kwalificeren als risicovol binnen de bodemwetgeving. De terreinen worden onderworpen aan een oriënterend bodemonderzoek om eventuele PFAS-verontreiniging op te sporen en te beoordelen of verdere maatregelen nodig zijn.

Grootschalige meetcampagne in PFAS-onverdachte gebieden

In deze meetcampagne werden 387 grondwaterstalen genomen en 73 bodemstalen in PFAS-onverdachte locaties, gespreid over Vlaanderen. Op 88 % van de 387 onderzochte grondwaterstalen werd minstens één PFAS-component aangetroffen. In de bodem werd enkel PFOS gemeten in iets meer dan 50 % van de stalen.

Deze bevindingen tonen aan dat PFAS kunnen voorkomen in gebieden zonder tot op heden aanwijsbare PFAS-bronnen. Dat maakt het noodzakelijk om bronnenonderzoek voort te zetten, de verspreiding van PFAS beter in kaart te brengen en mogelijke gezondheids- en milieueffecten verder te onderzoeken. De OVAM blijft daarom inzetten op monitoring en onderzoek om de impact van PFAS-verontreiniging beter te begrijpen en aan te pakken.

[> Lees meer over het onderzoek](#)

PFAS-verdachte activiteiten opgelijst

Een groeiend probleem vraagt om een kordate aanpak. De OVAM publiceerde een rapport dat niet enkel een overzicht bevat van het gebruik en de verwerking van PFAS-houdende producten in industriële processen, maar ook van de productie ervan, en de verwerking van afval dat PFAS bevat. De lijst dient als waardevol hulpmiddel voor bodemsaneringsdeskundigen om activiteiten waarbij PFAS werden/worden gebruikt te identificeren.

Op basis van deze inzichten heeft de OVAM de richtlijnen voor bodemsaneringsdeskundigen aangepast.

[> Meer informatie is te vinden in het rapport.](#)

De OVAM deelt expertise op tweedaags PFAS-event

Op het [PFAS-evenement](#) deelde de OVAM haar kennis en expertise over verschillende PFAS-gerelateerde onderwerpen. Het ging onder meer over duurzame alternatieven voor PFAS, manieren om innovatie en kennisdeling te versnellen en geavanceerde monitoringstechnieken voor PFAS in bodems. De eerste dag werd afgesloten met een sessie over het de vervuiler betaalt-principe, waarbij de mogelijkheden werden verkend om dit toe te passen op PFAS-productie. Dag twee stond in het teken van de lancering van het Kenniscentrum Innovatieve Saneringstechnieken (KIS). De tweedaagse werd afgesloten met bedrijfsbezoeken aan onder andere Indaver en GRC Kallo. Deelnemers kregen zo inzicht in de behandeling van PFAS-houdend afval en grondwaterzuivering. Alle presentaties en sfeerbeelden zijn terug te vinden op [de website van het event](#).

Europees project PFASTER pakt verontreiniging aan

Om PFAS-verontreiniging bij de voormalige papierfabriek De Naeyer in Willebroek en het natuurgebied Broek De Naeyer aan te pakken, werd het Europese LIFE-project PFASTER in het leven geroepen. Het onderzoekt de samenstelling en verspreiding van PFAS uit de papier-industrie en test natuurgebaseerde saneringstechnieken, zoals micro-organismen en planten, om vervuiling te verminderen. Dit helpt niet alleen het milieu, maar ook de otterpopulatie. De OVAM werkt samen met tien partners, waaronder VMM, INBO, VITO en KU Leuven. De Europese Commissie financiert 60 % van [het project](#).

RUIMTE RECYCLEREN

Grote Nete (deelgebied 3)

Na een vrijwillig beschrijvend bodemonderzoek in het gebied van de Grote Nete in Geel, Laakdal, Herselt, Westerlo, Hulshout en Heist-op-den-Berg bleek er historische verontreiniging met zware metalen aanwezig te zijn in de waterbodem van de Grote Nete, op de oevers en in de overstromingsgebieden. Er zijn geen gezondheidsrisico's voor de omwonenden als ze de gebruiksadviezen opvolgen. Ook recreatie in het gebied blijft mogelijk. Een sanering is noodzakelijk. Daarvoor heeft de waterloopbeheerder de volgende stappen gezet.

CAT-site Vilvoorde

Voor deze voormalige parking van Renault werd in 2012 een Brownfieldconvenant gesloten. Vandaag zijn ontwikkelaar Abies One en AZ Jan Portaels eigenaar van de gronden. Door verontreiniging van de bodem en het grondwater is sanering noodzakelijk. Omdat een vrijstelling van saneringsplicht is toegekend, voert de OVAM de bodemsanering ambtshalve uit.

Op het westelijke deel van de site start AZ Portaels op een niet-verontreinigd deel, met de bouw van een nieuw ziekenhuis. Voor de stortberg, waar ook een parkeergarage komt, is een sanering door isolatie voorzien. Bij de herontwikkeling van het terrein wordt rekening gehouden met vluchtige componenten en stortgas. De Vlaamse overheid investeert

6,3 miljoen euro in de sanering, de overeenkomst werd ondertekend in juni 2024 door de bevoegde minister.

De plannen voor een bedrijfsgebouw op het gesaneerde oostelijke deel liepen vertraging op in juli 2023. Omdat het aanvraagdossier geen project-MER-(screening) bevatte, moet het vergunningstraject opnieuw doorlopen worden.

Park Mondiale Vilvoorde

Het voormalige Vilvordit-terrein werd al gesaneerd en kreeg een tijdelijke natuurinvulling. Maar door een gebrekkige brandstofleiding is er nog extra verontreiniging. De OVAM saneert het kruispunt Harensessteenweg – Sluisstraat. Tegelijk voert Stad Vilvoorde vernieuwingswerken uit aan de riolering en het wegdek en wordt het nieuwe Park Mondiale aangelegd. Stad Vilvoorde en de OVAM hebben een samenwerkingsovereenkomst om die werken gecombineerd uit te voeren. Op die manier blijft de overlast voor de buurtbewoners beperkt.

Sanering Kwadebeek Sint-Genesius-Rode

De sanering van de Kwadebeek, die in 2023 startte, is afgerond. 6 500 kubieke meter stortmateriaal werd afgegraven en afgevoerd naar een verwerkingseenheid. Een tijdelijke werfweg werd aangelegd om de graafwerken vlot te kunnen uitvoeren zonder de bodem te verstoren.

De veenbodem werd vrijgemaakt en kan opnieuw haar rol als spons in het landschap opnemen. Acht meanders werden aangelegd. De oevers van de beek zijn op een natuurlijke manier verstevigd met perkoenpalen en ruwe steen, zodat ze bij zware regenbuien stabiel blijven.

Aan beide zijden van de Kwadebeek bevindt zich nog een gedeelte van het stort. Om ervoor te zorgen dat dat op zijn plek blijft en de Kwadebeek niet hindert in zijn loop, werden de oevers bedekt met een kleilaag en een halve meter aarde en extra gestabiliseerd door de aanplant van els en het inzaaien met grassen. De vallei kan nu spontaan terug evolueren naar een valleibos.

Zuurteerstort Mariakerke

Uit een bodemonderzoek van de OVAM op de zuurteerstort site aan de Kerkwijk in Mariakerke, bleek dat sanering noodzakelijk is voor de bescherming van het milieu. Daarom gaf ze de opdracht een bodemsaneringsproject op te stellen. Hierin wordt beschreven hoe een verontreiniging wordt gesaneerd. Deze sanering is voorzien vanaf 2026 en zal wellicht zo'n 4 jaar in beslag nemen. De kostprijs wordt geraamd op 20,5 miljoen euro.

Arseenfabriek Bocholt

In 2024 startte de OVAM met de sanering van de voormalige arseenfabriek en omgeving in Bocholt en Oudsbergen. De verontreinigde grond wordt uitgegraven en opgeslagen in een geïsoleerde berging. De nieuwe berging zal aansluiten op de bestaande berging van 2001

en wordt zowel onder als bovenaan afgedekt met kleimatten en folie om de verontreiniging goed te isoleren van de omgeving. Zo kan geen verdere verspreiding in het grondwater plaatsvinden en kan de opgeslagen verontreinigde grond niet via de wind of via het regenwater de omgeving bijkomend verontreinigen. In het bos en verder stroomafwaarts zal de verontreiniging worden aangepakt door het grondwater op te pompen, te zuiveren en terug in de grond te laten sijpelen via een aangelegde gracht. De werken zouden tot eind 2025/begin 2026 duren.

Beluister de podcastaflevering:
Het verhaal achter de unieke sanering in Bocholt (Planeet Circul'air)

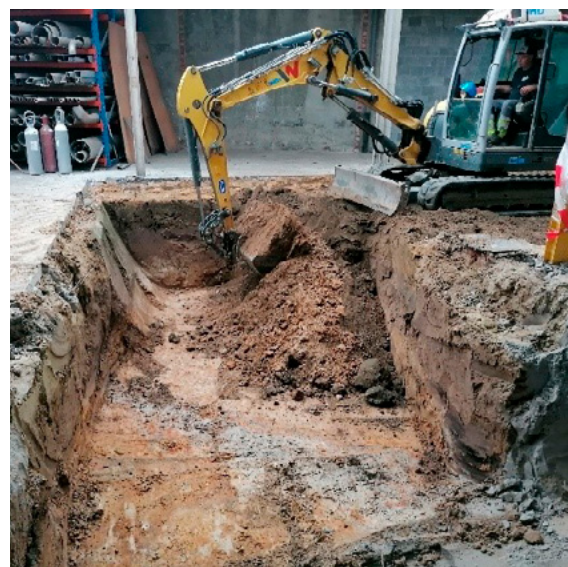
Electra Mortsel

De saneringswerken van de voormalige droogkuisite Electra aan de Statielei 111 in Mortsel werden in 2023 opgestart. In 2024 werd er verder gesaneerd om ook lagere concentraties vuilvrucht nog te verwijderen. Boringen werden uitgevoerd om te bekijken of de saneringsdoelstellingen behaald worden. Na de sanering zal de OVAM de panden gelegen aan de Statielei 109 (ex-Wibra) en Statielei 11 (ex-Bart Smit) op de markt brengen.

Massive Mortsel

In augustus 2024 ging de tweede fase van de bodemsaneringswerken op de voormalige terreinen van Massive en omgeving in Mortsel van start. Net zoals bij de eerste fase worden via filters voedingsstoffen geïnjecteerd om de micro-organismen in de bodem te stimuleren en de verontreiniging biologisch af te breken. Het injecteren van de voedingsstoffen zal in vier fases gebeuren met een tussenperiode van ongeveer één jaar. Tussendoor en nadien controleren we de bereikte resultaten door grondwaterstalen te nemen en te analyseren. De totale duur van de volledige sanering zal ongeveer tien jaar in beslag nemen.

Er werden eveneens vijf kernen met PFAS-verontreiniging vastgesteld die in het siteonderzoek in kaart gebracht werden. Uit de risico-evaluatie blijkt dat er geen risico's zijn voor de mens maar dat er voor één kern wel een risico is voor het milieu en voor vier kernen een risico op verdere verspreiding. Er werd besloten dat voor vier van de vijf kernen er noodzaak is tot sanering.

Tondelier Gent

Op de Tondelier-site in de Rabotwijk, waar vroeger een gasfabriek en een Alcatelfabriek stonden, waren de bodem en het grondwater verontreinigd met stoffen als teer, olie, cyanide, solventen en zware metalen. Op de site gebeurt sinds 2015 een sanering en herontwikkeling. In 2024 werd het onderzoek naar de PFAS-verontreiniging afgerond. Uit de resultaten blijkt dat ze geen risico veroorzaakt voor mens en milieu. Verdere maatregelen zijn hier niet nodig.

O.666 in Oostende redt 3210 kg afval met circulaire gevelrenovatie

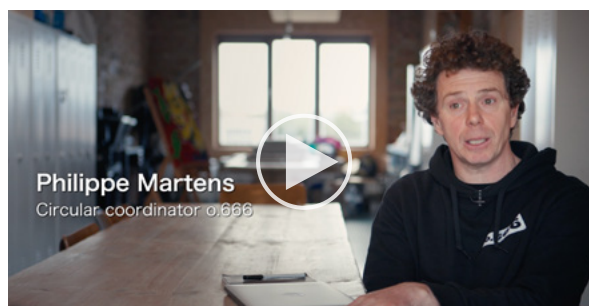

In 2013 kocht de OVAM het pand op het terrein van de voormalige North Sea Bunkers voor een symbolische euro. Het terrein was zo zwaar verontreinigd dat niemand de sanering en herontwikkeling op zich wou nemen. De laatste fase van de bodemsanering werd in 2024 gerealiseerd op het aanpalende terrein, gelijktijdig met de bouw van het appartementencomplex.

Bij de renovatie van het pand zelf – dat vroeger dienstdeed als visserijcoöperatie en daarna brandstoffendepot – zette de sociale circulaire hub O.666 in op zoveel mogelijk hergebruik van materialen. Voor de gevelrenovatie werd ook gestreefd naar een zo circulair mogelijke oplossing en werd er **3210 kg afval** hergebruikt. Voor de isolatie van het pand werd onder meer gewerkt met isolatiemateriaal van Foam Glass, geproduceerd met 100 % groene stroom en voor 66 % bestaande uit gerecycleerd glas. Voor de totale geveloppervlakte van 108 m kon zo'n 451 kg glasafval, vooral uit de auto-industrie, hergebruikt worden. Voor de visuele afwerking werden tegels gebruikt die voor 100 % uit gerecupereerd pvc-afval bestaan. Alle tegels samen zijn goed voor in totaal 2759 kg afval. Daarmee klopt de teller van het hele renovatieproject af op 3210 kg afval dat niet op de afvalberg terecht komt.

Meer weten over de geschiedenis, de hub en de troeven?

Bekijk het filmpje:

15 jaar brownfieldconvenanten

Brownfields zijn verwaarloosde, verontreinigde of onderbenutte bedrijfssites die via structurele maatregelen een nieuwe bestemming krijgen. De drempel om die terreinen te herontwikkelen, ligt hoog omdat de bodem vaak ernstig verontreinigd is. Bodemsanering is dé hefboom om die herontwikkeling te faciliteren en zo ook geen schaarse open ruimte te moeten innemen. In juni 2009 werden de eerste brownfieldconvenanten ondertekend.

De afgelopen 15 jaar werden er ruim **1600 hectare brownfields in herontwikkeling** gebracht, waarvan **220 hectare een nieuwe invulling** kregen. In juni 2024 werd het evenement **'Brownfields: ten minste houdbaar tot'** georganiseerd in de voormalige conservenfabriek Marie Thumas in Leuven. Kennis en ervaring werden er gedeeld en kritische succesfactoren belicht. Eddy Wille, onderhandelaar Brownfieldconvenanten van de OVAM, analyseerde er zo ook de kenmerken van een brownfieldontwikkeling ten opzichte van een traditionele.

Meer over 25 jaar brownfieldbeleid in Vlaanderen?

[> de OVAM-link van april 2024.](#)

INTERNATIONAAL BELEID

Europees Voorzitterschap

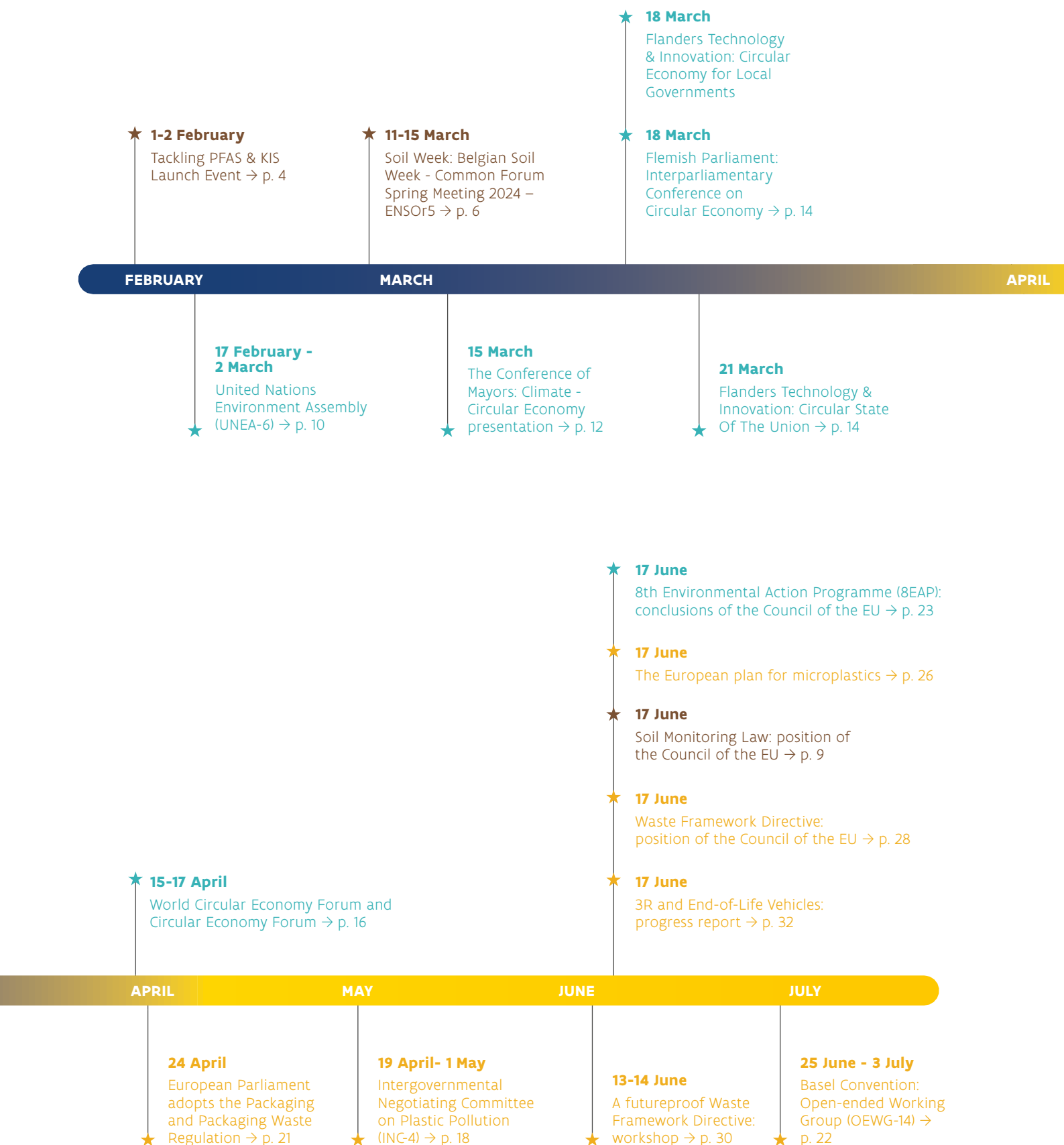
Van 1 januari tot 30 juni 2024 nam België het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie op zich. De OVAM nam tijdens dit voorzitterschap voor bepaalde thema's ook een actieve rol op, zo bereikten we een aantal raadsposities ([zie OVAM.link](#)). Verder vertegenwoordigden België en de OVAM de Europese Unie op tal van internationale meetings en organiseerden ze zelf ook events om ons beleid en onze ervaring in de kijker te zetten. Ook na het voorzitterschap bleef de OVAM verder kijken dan haar eigen grenzen.

Herbeluister onze podcastaflevering van Planeet Circulair en ontdek meer over de rol die de OVAM speelde naar aanloop van het Europees Voorzitterschap

Ook de podcastaflevering met de terugblik op de voorzitterschapsperiode is nog beschikbaar

Events die de OVAM zelf heeft georganiseerd

- **ENSOr 5**

Tijdens de Belgische Bodemweek organiseerde de OVAM al voor de vijfde keer de ENSOr-conferentie rond Zorgwekkende stoffen. Het hoofdthema was de diffuse verontreiniging: schadelijke stoffen die zich niet beperken tot lokale bronnen maar wijdverspreid in de bodem te vinden zijn.

- **Workshop EU-Kaderrichtlijn Afvalstoffen**

De OVAM organiseerde een workshop over de toekomst van de EU-Kaderrichtlijn Afvalstoffen, hoeksteen van het afvalbeleid van de Europese Unie. Ze vroeg daarbij onder andere meer aandacht voor preventie.

[> Meer lezen, klik hier](#)

- **The Circular Economy Forum**

Op 15 en 16 april kwamen zo'n 1300 mensen van over de hele wereld samen voor het World Circular Economy Forum. Het Belgische voorzitterschap nam van de gelegenheid gebruik om enkele Vlaamse circulaire successen toe te lichten aan het internationale publiek tijdens het Circular Economy Forum op 17 april.

Events waarbij de OVAM een belangrijke rol heeft gespeeld

- **UNEA-6**

Van 26 februari tot 1 maart kwamen vertegenwoordigers van 193 landen bijeen in Nairobi voor de zesde bijeenkomst van de United Nations Environment Assembly (UNEA-6). Ze bespraken de onderling verbonden problemen van klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en vervuiling. Het doel van UNEA-6 was om de inspanningen van verschillende internationale organisaties en verdragen beter op elkaar af te stemmen en zo meer samenhang en effectiviteit te creëren.

- **INC-4**

Van 23 tot 29 april vond het vierde Intergovernmental Negotiating Committee (INC-4) rond kunststofvervuiling plaats in Ottawa (Canada). Daar werkten VN-lidstaten verder aan een toekomstig verdrag dat de hele keten in het vizier neemt: van grondstof tot microplastics.

- **Bazel Conventie**

Het Verdrag van Bazel is een juridisch bindend internationaal verdrag dat het transport van gevaarlijke afvalstoffen tussen landen reguleert. Tijdens de internationale meeting over de Bazel Conventie van 25 tot 29 juni in Genève, voerde het Belgische voorzitterschap de onderhandelingen namens de EU en haar lidstaten.

Wetgeving waarbij de OVAM een belangrijke rol heeft gespeeld

- **Kaderrichtlijn Afvalstoffen**

Het Belgische voorzitterschap heeft een akkoord bemiddeld tussen de lidstaten over het voorstel van de Europese Commissie om de Kaderrichtlijn Afvalstoffen (KRW) te herzien. Deze herziening richt zich specifiek op de voedings- en textielindustrie.

- **Verordening Afgedankte Voertuigen**

Het voorstel van de Europese Commissie voor een nieuwe Verordening over Afgedankte Voertuigen (ELV) is bedoeld om de circulaire economie in de automobielsector verder te ontwikkelen. Het voorstel pakt het probleem van vermiste voertuigen aan en houdt beter rekening met de volledige levenscyclus van voertuigen, van ontwerp tot verwijdering.

- **Europese Bodemrichtlijn**

De Europese Commissie heeft een richtlijn voorgesteld om de bodem in alle EU-landen te monitoren, beschermen en herstellen. De Raad heeft een algemene benadering goedgekeurd die ervoor zorgt dat monitoring verplicht wordt, richtlijnen biedt voor duurzaam bodembeheer en verontreiniging aanpakt. De OVAM nam deel aan de onderhandelingen.

- **Europese Verpakkingsverordening**

Tijdens het Belgische Voorzitterschap bereikten het Europees Parlement, de Commissie de Raad een akkoord over de nieuwe Europese Verordening inzake Verpakkingen en Verpakkingsafval (PPWR). Deze verordening is een mijlpaal in het Europese beleid rond duurzaamheid en circulaire economie en heeft als doel de milieu-impact van verpakkingen aanzienlijk te verminderen.

Vlaanderen heeft al een sterke basis in afvalbeheer en recycling, maar de nieuwe regelgeving vraagt om bijkomende aanpassingen. De OVAM organiseerde daarom een informatief webinar rond de nieuwe wetgeving.

[> Herbekijken kan via deze link.](#)

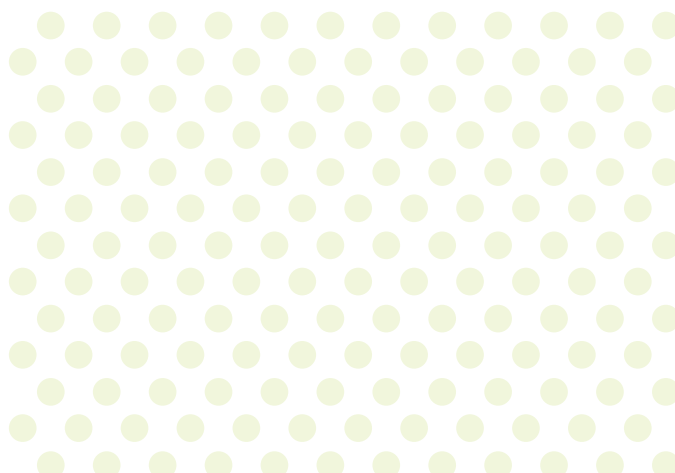
- **Achtste milieuactieprogramma (EAP): Europese raadsconclusies**

De Europese Commissie voorzag een tussentijdse evaluatie van het achtste milieuactieprogramma in 2024. Het Belgische voorzitterschap reageerde op deze review met raadsconclusies, die door alle 27 lidstaten werden aangenomen tijdens de Raad Leefmilieu op 17 juni.

- **Het Europese plan voor microplastics**

De Europese Unie werkt aan beleid rond microplastics. Tijdens het Belgische voorzitterschap was de OVAM nauw betrokken bij de onderhandelingen over maatregelen om te voorkomen dat plastic pellets in de natuur terechtkomen.

Meer info over de events en wetgeving waarbij de OVAM was betrokken tijdens het Belgische Voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, leest u in deze speciale editie van ons [magazine OVAM.link](#).

Vervolg na het Europees Voorzitterschap

Na het Europees Voorzitterschap hebben we de wetgevende dossiers verder opgevolgd (vanuit een andere rol) en zijn we verder proactief aan de slag gegaan door o.a. actieve deelname aan INC-5 in Busan en door de boodschap van de raadsconclusies rond het 8e milieuactieprogramma verder te blijven uitdragen, zo ook in onze prioriteiten richting de nieuwe Europese Commissie. Naast de raadsconclusies, baseerde de OVAM zich hiervoor op haar expertisegebieden. Voorzien in de noden van de samenleving met een zo min mogelijk gebruik aan nieuwe grondstoffen en de impact op de omgeving beperken tot een minimum, is een van haar belangrijkste doelstellingen. Verder vragen de prioriteiten de inspanningen geleverd onder de Europese Green Deal verder te zetten.

[> In detail lezen?](#)

De OVAM bepaalt prioriteiten van risicobeoordeling chemische stoffen

Het PARC – partnerschap voor risicobeoordeling chemicaliën - is opgericht om de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteit voor chemische risicobeoordeling te versterken. Zo wil ze de menselijke gezondheid en het milieu beter beschermen in de toekomst. Met 200 deelnemende onderzoeks- en overheidsorganisaties uit heel Europa is PARC één van de grootste projecten in zijn soort. PARC heeft een looptijd van zeven jaar, tot mei 2029.

De OVAM ontwikkelde een conceptueel framework voor een prioriteringsstap, die bepaalt hoe beschikbare middelen gericht ingezet worden. Door het grote aantal (potentieel) zorgwekkende chemische stoffen die in het milieu voorkomen, is dit een belangrijk instrument. De tool zal bestaan uit een grote database met gegevens over alle chemische stoffen (toxicologie, fysicochemische eigenschappen, gebruik, info over persistentie, meetgegevens...) waarin men op basis van een vooropgestelde onderzoeksvraag op relevante chemische stoffen kan filteren en ze rangschikken naar belangrijkheid.

De OVAM werkt mee als projectleider aan twee studies rond PFAS en levert data aan. Het gaat om de ontwikkeling van een Europese PFAS-‘baseline’ en casestudies om de verspreiding van PFAS in het milieu beter te begrijpen.

Met de monitoringcampagne voor hormoonverstoorders wordt een grootschalige meetcampagne gelanceerd waarbij geobserveerde hormoonverstorende activiteiten gekoppeld worden aan chemische stoffen in het milieu. De OVAM werkt mee aan de staalafname in Vlaanderen.

Vaste Gemengde Commissie Vlaanderen-Zuid-Afrika 2024

Op 19 december 2024 vond in Brussel de achtste Vaste Gemengde Commissie tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika plaats. Al 30 jaar werken beide regeringen samen en ook in de toekomst blijven ze zich samen richten op thema's als kunst en cultuur, hoger onderwijs, wetenschap en innovatie, groene transitie (met inbegrip van de transitie naar een circulaire economie) en investeringen.

De OVAM en Vlaanderen Circulair vertegenwoordigden Vlaanderen binnen het thema circulaire economie, een onderwerp dat met groot enthousiasme werd onthaald door de Zuid-Afrikaanse delegatie. De besprekingen benadrukten niet alleen de milieu- en economische voordelen van de circulaire economie, maar ook het belang van sociale inclusiviteit en vaardighedenontwikkeling binnen de bredere transitie. De inzichten uit deze uitwisseling worden meegenomen in de verdere voorbereiding van een studiewerkbezoek dat Vlaanderen in 2025 wil organiseren.

Deze samenwerking benadrukt het belang van internationale partnerschappen in de transitie naar een circulaire economie en toont aan hoe Vlaanderen zijn expertise en beleid op internationaal niveau kan delen om gezamenlijke uitdagingen rond klimaat en biodiversiteit aan te pakken.

Poolse delegatie op internationaal werkbezoek in Vlaanderen

De OVAM verwelkomde in september een Poolse delegatie om kennis te delen rond de verduurzaming van de zorgsector, zoals de **Green Deal Duurzame Zorg**.

De focus van het bezoek lag hoofdzakelijk op **medisch afval**. De OVAM bezocht samen met hen verschillende locaties die een goed zicht bieden op de manier waarop Vlaanderen omgaat met deze afvalstroom. Zo kregen ze in het **Ziekenhuis aan de Stroom (site Middelheim)** een uitgebreide uitleg over hoe een van de grootste ziekenhuisnetwerken in België omgaat met alle uitdagingen in afvalbeheer.

Ook een bezoek aan **MediPower (Indaver)** stond op het programma, waar het risicohoudend medisch afval op hoge temperatuur (1000°C) wordt verbrand, met energieherwinning als bijkomend voordeel.

ONZE PRESTATIES

Opvolging van het bodem- en afvalbeheer

De OVAM is de overheidsinstantie die bevoegd is voor een aantal onderdelen van het bodem-, afval- en materialenbeheer. In die hoedanigheid leverden we **286 611** bodemattesten af, gaven we advies over **624** milieuvergunningen, en beoordeelden we **2655** oriënterende en **393** beschrijvende bodemonderzoeken.

134

adviesvragen
grondstofverklaringen

2655

oriënteren
bodemonderzoeken

123

oriënterende en
beschrijvende
bodemonderzoeken
(obbo)

393

beschrijvende
bodemonderzoeken

185

bodemsaneringsprojecten

286 611

afgeleverde
bodemattesten

624

adviesvragen
milieuvergunningen

Cijfers klantenbeheer

Bij de dienst klantenbeheer kan iedereen terecht met vragen over bodem, asbest, afval- en materialenbeheer en algemene diensten. In 2024 ging **67 %** van alle telefonische oproepen over bodemvragen, **13 %** over asbest en **20 %** over andere onderwerpen.

Het grootste deel van de bodemvragen werd gesteld door notariskantoren en vastgoedmakelaars. Maar ook particulieren stelden vragen rond bodemattesten en waren op zoek naar extra informatie over gronden. De asbestvragen gingen voornamelijk over subsidies, ondersteuning en het asbestattest.

In 2023 werkte de OVAM nog samen met de Vlaamse infolijn om de vragen van de burger rond het thema asbest op te nemen. In 2024 nam het team klantenbeheer van de OVAM deze vragen zelf terug op. **48 %** van de asbestvragen werd door particulieren gesteld.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)

SDG-champion

Tussen 2017 en 2023 engageerde de OVAM zich jaarlijks voor het VOKA-charter duurzaam ondernemen ([Voka Charter Duurzaam Ondernemen | Voka](#)) waarvoor ze het certificaat van SDG-pioneer mocht ontvangen. In **2024** ging de OVAM nog een stapje verder en behaalde het certificaat van SDG-champion. Hoe dan? De OVAM koos ervoor om een traject op te starten rond de maatschappelijke transitie van de blackfields die ze in eigendom heeft (zie [Protocol curatoren](#)). Uit haar vastgoedportfolio selecteerde ze acht terreinen waar ze volop inzet op circulaire en duurzame herontwikkeling. Zo toonde ze aan hoe maatschappelijk verantwoord vastgoedbeheer er in de praktijk kan uitzien.

Twee concrete voorbeelden:

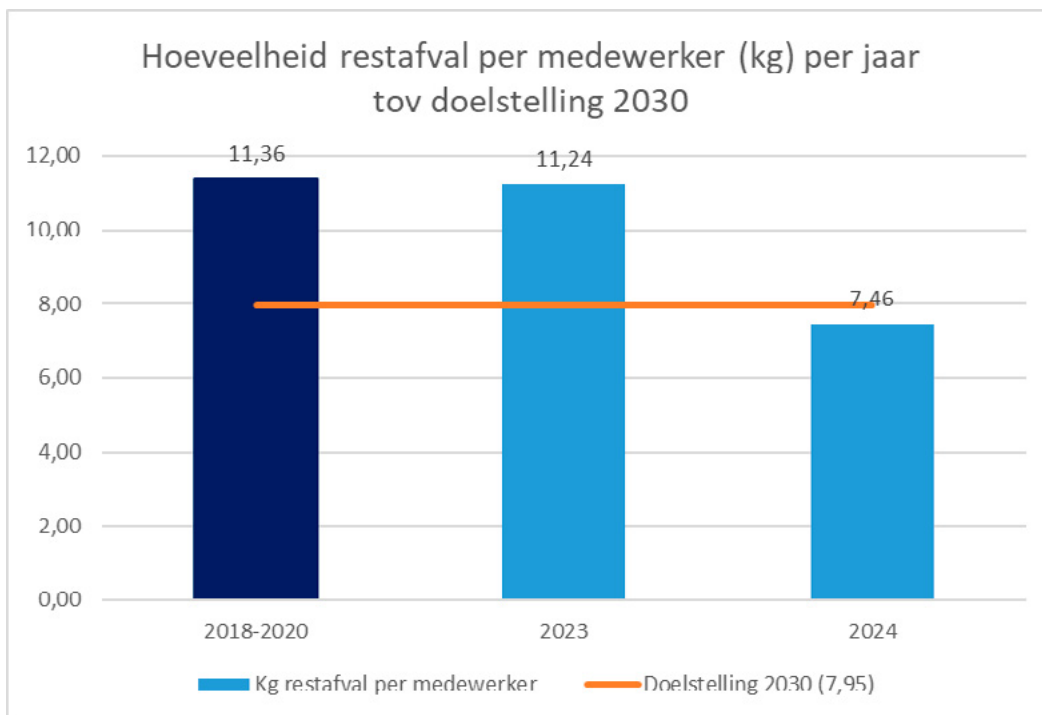
- [Impact factory in en rond de Potterij in Mechelen](#)
- [O.666 in Oostende](#)

Bekijk hier het filmpje van O.666 in Oostende:

Restafval per medewerker

De grafiek toont aan dat de hoeveelheid restafval per medewerker in **2024** sterk gedaald is. Een mogelijke verklaring voor het grote verschil is dat in 2023 het afval van de eerste verhuis nog mee verrekend werd in de algemene afvalcijfers, dit was in 2024 niet meer het geval. En opvallend, we haalden in 2024 al de **doelstelling van 2030!** Applaus voor onszelf.

CO₂-uitstoot

De OVAM legde zichzelf de scherpe doelstelling op om tegen **2025** de CO₂-uitstoot (verwarming en dienstverplaatsingen) te verlagen met **55 % t.o.v. 2015**. De verwarming van het gebouw van de OVAM was in het verleden de voornaamste bron van onze CO₂-uitstoot. Nu we zijn overgeschakeld op verwarming via een warmtepomp, is deze CO₂-uitstoot geminimaliseerd. Dankzij deze installatie behaalt de OVAM de door zichzelf opgelegde doelstelling. Ook de uitstoot van onze dienstvoertuigen nam in 2024 spectaculair af ten opzichte van 2023 (**-51 %**). De vergroening van ons wagenpark en de stijging in het aantal digitale vergaderingen, zijn hier waarschijnlijk de oorzaken van.

Fairphone

Sinds begin 2024 heeft de OVAM o.b.v. een proefproject beslist om meer Fairphones aan te schaffen. Bij elke nieuwe collega en bij elke toestelvervanging is er de keuze tussen een Fairphone of een smartphone van een ander merk. Ongeveer **75 %** van de collega's blijkt voor de Fairphone te kiezen, waardoor er momenteel een **50-tal** in omloop zijn. De OVAM vervult hiermee een pioniersrol binnen de Vlaamse overheid en lichtte dit project ook toe bij andere administraties.

MVO-acties zitten in ons DNA

In 2024 zetten de OVAM-medewerkers zich in voor verschillende MVO-acties. Enthousiaste collega's organiseerden diverse activiteiten om geld in te zamelen voor **Kom Op Tegen Kanker**. Het draaien van plaatjes, de verkoop van hotdogs, planten, boeken, soep, desserts, wijn, champagne, paella, rosse muntjes en paaseitjes leverden **13 113 euro** op. Een groot deel van dit bedrag (575 euro) werd zo verzameld door de **veggietafel** waarbij maar liefst 14 collega's hun kookkunsten toonden. Dankzij al deze acties konden we **twee fietsteams** inschrijven voor de **'1000 km voor Kom Op tegen Kanker'**. We raakten de tel kwijt bij het aantal supporters.

Daarnaast organiseerde de OVAM een inzamelactie voor de **Sociale Kruidenier La Luna** in Mechelen. Collega's doneerden producten met een lange houdbaarheid waarna deze verkocht werden aan de helft van de marktprijs. De opbrengst werd gebruikt om ontbrekende basisproducten aan te schaffen.

De OVAM stimuleerde ook **beweging onder werknemers** door activiteiten zoals padeltornooien, de jaarlijkse Dijleloop en een sportdag met Sport Vlaanderen. Er werden trappenchallenges en stadswandelingen georganiseerd om elkaar aan te moedigen actief te blijven.

Vrouwen in leidinggevende functies

43% (2023)

48% (2024)

Werknemers met een handicap of chronische aandoening

3,7% (2023)

3,7% (2024)

Personeelsleden met een migratieachtergrond

6,2% (2023)

8,7% (2024)

+40,32%

Kilogram restafval per medewerker per jaar

11,2 kg (2023)

7,5 kg (2024)

-33,04%

Relatief elektriciteitsverbruik (in functie van de bezetting van het gebouw)

0,54 GWh (2023)

0,48 GWh (2024)

-11,11%

Rechtstreekse CO₂-uitstoot (in functie van de bezetting van het gebouw)

185,4 ton (2023)

85,5 ton (2024)

-53,88%

 grotendeels te maken met verbouwingen

ONZE JAARREKENING

Bekijk hier onze jaarrekening en ons organigram.

BEGROTING 2024 - OVAM

ONTVANGSTEN

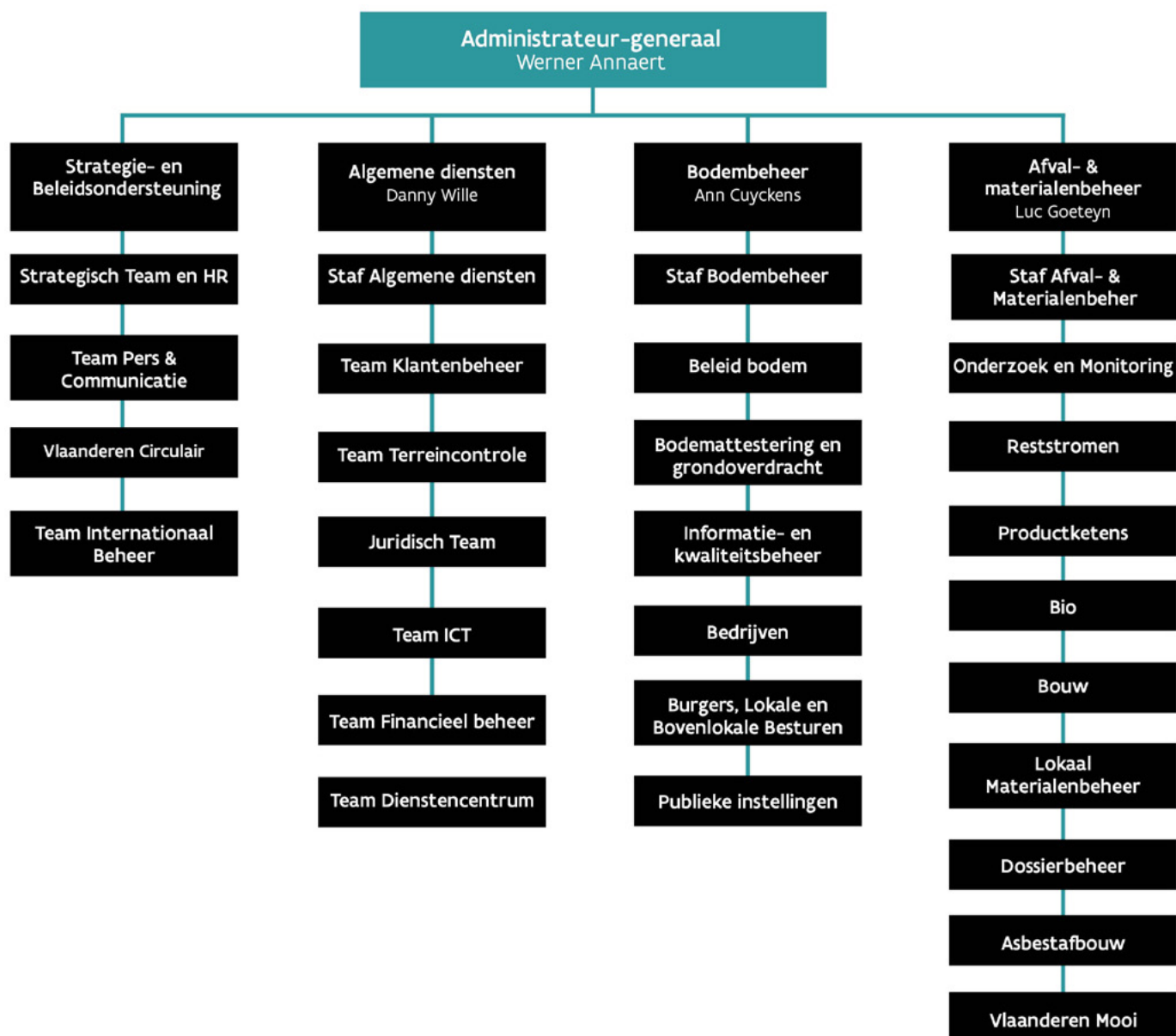
Overgedragen saldo en kredietverlening EU-instellingen	€ 8.286.815
Ontvangsten werking en toelagen: voor een onderbouwd bodembeleid	€ 21.056.107
Ontvangsten werking en toelagen: voor een onderbouwd afval- en materialenbeleid	€ 14.267.387
Ontvangsten interne stromen overdrachten uit het Minafonds	€ 40.765.501
Ontvangsten interne stromen overdrachten uit de departementale begroting	€ 29.261.359
Opname uit het Bodembeschermingsfonds	€ 36.584.401
Totaal	€ 150.221.570

UITGAVEN

Over te dragen saldo en kredietverlening EU-instellingen	€ 13.385.608
Lonen	€ 34.615.122
Werkingsmiddelen	€ 7.007.434
Werkingsmiddelen:	
• Een onderbouwd bodembeleid:	
▶ EU-Bodem	€ 162.310
▶ Bodemkwaliteit garanderen via bodemsanering	€ 36.699.122
▶ Bodemkwaliteit versterken via bodemzorg	€ 4.981.819
▶ Bodem Digitaal	€ 2.322.205
▶ Innovatieve saneringstechnieken	€ 1.218.815
Werkingsmiddelen:	
• Een onderbouwd afval- en materialenbeleid	
▶ EU – afval en materialen	€ 412.330
▶ Internationale werking	€ 40.000
▶ Asbestveilig Vlaanderen	€ 5.917.881
▶ Dematerialiseren en sluiten van kringlopen	€ 5.027.072
▶ OVAM digitaal	€ 1.107.755
▶ Communicatiestrategie 2020-2025	€ 232.673
▶ Governance Vlaanderen Circulair	€ 1.819.597
▶ Relance budget 4 - circulaire economie - asbest (lokale besturen)	€ 150.240
▶ Relance budget 5 - circulaire economie - asbest (sectorprotocollen)	€ 2.319.292
Spijzing van het Bodembeschermingsfonds	€ 32.802.295
Totaal	€ 150.221.570

BEHEER MINA-FONDS

Overdrachten financiële fondsen bodemsaneringen	€ 1.831.000
Subsidies aan erkende kringloopcentra	€ 808.000
Subsidies aan lokale besturen (preventie, selectieve inzameling en installaties)	€ 9.099.352
Subsidies in het kader van circulaire economie	€ 1.274.510
Relance budget 4 - circulaire economie - asbest (lokale besturen)	€ 8.530.063
Relance budget 125 - circulaire economie - recyclagehub	€ 3.631.622
Totaal	€ 25.174.547

Colofon

HOOFDREDACTEUR

Ine Wenmaekers

CONCEPT, COPYWRITING
EN VORMGEVING

Bridgeneers

FOTOGRAFIE

OVAM, Adobe Stock, Mooimakers,
Blaz Erzetic, Dim Hou

WETTELIJK DEPOTNUMMER

D/2025/5024/12

OVAM

Stationsstraat 110
2800 Mechelen
ovam.vlaanderen.be